

[Faint, mostly illegible text in a Gothic script, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several columns.]

no esset iper
de nos
ad hoc
no
autem
de hoc
etiam ut
Spe. in
de prob.
si veris
et per
in
debitos
recedere
conue
debita

AB
111

U. q. 17, 8

BENEDICENTE DEO!
DISSERTATIO LEGALIS
DE

ESSENTIA

POSSESSIONIS,
ACCEDENTE SUFFRAGIO
*Magnifici & Nobilissimi Jctorum Ordinis in
celebri ad Salam Athenæo*

DIRIGENTE
VIRO
NOBILISSIMO, AMPLISSIMO ET CON-
SULTISSIMO

DN. ERNESTO FRIDERICO
SCHRÖTERO, J.U.D. PROFESSORE
PUBL. CELEBERRIMO, CONSILIARIO SAXO-
NICO SPECTATISSIMO, FACULTATIS JURIDICÆ
ET SCABINATUS ASSESSORE

DIGNISSIMO,
Præceptore, Fautore & Hospite jugiter colendo,
Eruditorum censura subjecta
In Themisterio Jctorum

M. MICHAELE WISIO,
ABOA-FINLANDO.

Die 15. Octobris
ANNI M DC LIII.

JENÆ, CHARACTERE NISIANO.

DISSERTATIO LEGALIS
DE

ESTATE

POSSESSIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

ACQUISITIONIS

SERENISSIMÆ AC POTENTISSI-
MÆ REGINÆ SVEOGOTHICÆ ET
WANDALICÆ, NEC NON MAGNÆ PRIN-
CIPIS FINNONIÆ &c.

DN. CHRISTINÆ
AUGUSTÆ,

antehac in Germania Legato Magnificen-
tissimo,

ILLUSTRISSIMO ET GENEROSISSIMO HEROI,
DN. BENEDICTO D'XEN
SZENNA/COMITI DE Wasa ET
Rorsholm/LIB. BARONI DE Mörby/DOMINO DE
Lindhölm/Rosenberg/&c. NUNC SUPREMI REGII JUDICII
QUOD WISMARIÆ EST PRÆSIDI EMI-
NENTISSIMO,

DOMINO & PATRONO SUO GRATIOSISSIMO
Εὐχαίρων!

Quod Dissertationis hujus frontem, excelsi
nominis Tui splendore illustrissime Comes
collustrare ausus sim, causa mihi non una,
cum primis tamen effecit sublimis fastigii honor à
S. Reg. Maj. Sve. illustrissimæ T. Excell. non ita
pridem magna solennitate per Regni Senatorem
Generosissimum Dn. Rosenbahrn meritò delatus,

A 2

quo

quo in Regio Dicafterio Wismariensi splendide
jam clues, in dextera tua opem & spem futuri me-
lioris temporis gerens, quem illustrissimæ T. Ex-
cell. per hanc nuncupationem velut submissi ani-
mi interpretem devotâ mente subjectissimè gra-
tulator. Ad hunc non spurca suffragiorum nundi-
natio, nec ambitiosa corrogatio, sed DEO ita dispo-
nente stupenda tua Virtus quâ totus fulges, præ-
claris in patriam meritis abundè probatâ viam u-
nicè struxit. Consistit autem illa Virtus præter a-
lias raras mentis dotes, in summa prudentia longo
rerum usu acquisita, quæ sese mirificè exeruerat
in maximè arduis rebus à S. Reg. Maj. fidei tuæ
tutò commissis, peragendis & explicandis, unde
varia munia publica tam extra quàm intra patriã
tanta judicii dexteritate auspiciis CHRISTINÆ AU-
GUSTÆ obiēras, ut exteros etiam in tui admiratio-
nem rapueris. De acerrimo illo animi vigore, lu-
culentum testimonium omni exceptione majus
fert vel Legatio nupera inter cætera æternæ laudis
monumenta, cujus Dn. Sprengerus in sua nuncu-
patione etiam meminit, asserens Norinbergen-
sem Diætam indubitatam fidem facere de judicii
tui dexteritate, cujus sanè tanta altitudo, ut calami
mei tenuis decempeda eandem metiri nequeat,
cùm maria & montium juga transcurrat, ab Orbe
Ar-

Arctoo instar syderis fulgidissimi in longè diffitos
terrarum angulos, radiantem splendorem conti-
nuè diffundens. Cui etiam unita est gravis facun-
dia, tantâ comitate temperata, & venustatis succo
ira delibuta, ut ejus Majestate totus corusces, quo-
rumcunq; animos non minus quàm aures occu-
pans, ejusq; svavitate perfundens. Hinc patet,
quod illustrissimi parentis tui Regni Sveogothici
columnæ eminentissimæ vivum colorem ducas,
cujus admirandam judicii acrimoniam, summæ
humanitati ingenio insitæ conjunctam, Finnia
magna venerabunda adorare, deditissima mente
recondere, & quavis occasione, ut decet, pleno o-
re deprædicare non desinit. Ibi enim felicem Gu-
bernatores generalem cum insigni incolarum
applausu aliquandiu egit, indeq; Stockholmiæ
vocatus ingens sui desiderium reliquit. Proinde
nihil aliud ex eo ibidem superest, quam quod sem-
per ab immortalitate subducitur. Gloriam itaq; à
majorib. laudabiliter acceptam, posteris infinitis
modis auctam indubitatè relinquere potes. Huc
accedit porrò cœlestis ille favor, quo literarum
cultoribus prolixè faves, eorum laudabiles cona-
tus provehere non recusans, quamvis magnâ ne-
gotiorum publicorum mole indies circumfunda-
ris. Testes invocare licet non solum domi, sed et.

iam foris, ubi Clementiæ tuæ radiis non pauci illustrati, ab illustrissimæ T. Excell. arā gratulabundi discessere. Hinc tantæ spei immineo, ut clementiæ tuæ radius etiam mihi illucescat. Ut igitur exercitium hocce Academicum ad illustrissimæ Tuæ Excellentiæ pedes summa animi devotione depositum, illustri tuo vultu beare, meq; in clientum tuorum censum cooptare velis summè obtestor

Jenæ XXVI. Septemb.

Anno clō Is cLIII.

Illustrissima Tuæ Excellentia

subjectissimè inserviens.

Michaël Wifius.

НАРА.

ΠΑΡΑΣΚΕΤΗ.

Uanquam priscis Jctis materia possessio-
nis tantis difficultatum labyrinthis involuta, imò
planè ita immersa visa sit, ut nonnulli asseverare
haud dubitârint, etiam peritissimos quosque in-
quidditatem possessionis inquirere ausos non fuis-
se. Quæ difficultas partim à verbis à Jctis tam
concisè prolatis, ut plerumque cogitandum aliis
reliquerint, plus sentientes quam scribentes: partim à rebus ipsis in-
quib. miram deprehendi subtilitatem *Duarenus in præfatione ad tit.
ff. de A. v. A. P.* ait; descendit. In quibus enodandis Authores lon-
gam contentionis ferram ducunt, adducentes varias interpretatio-
nes & explicationes quæ ab interpretibus in utramque partem mirè
agitantur & discutiuntur, unde materiæ huic multum obscuritatis af-
suebant, judicioque *Zasii* per varios & diversos mæandros ita obscu-
rârunt, ut res sit paulo minus inextricabilis, si pergamus sequi vel
glossam vel Doctores. Quæ sanè res pectora veritatis desiderio flag-
rantia reliquit tam anxia, ut sæpiusculè dubitârint, an perfectè ejus
doctrina explanari possit? Hinc *Dn. Biccus Jctus Argentoratensis Cl.
in præfatione Commentationis ad l. 3. §. 5. ff. de A. v. A. P.* hanc materiam
de apicibus juris esse fatetur, & inter cruces Jurisperitorum consen-
tiente *Dd.* calculo numerari ait. In foro tamen tam amplus & fre-
quens est ejus usus, ut undiquaque in conspectum positus sit, inq; o-
mnes ferè juris controversias incidat. *Mind. in Comment. Synopt. de
mater. poss. C. 1. n. 1.* Unde *Zasius in præfatione ad dictum titulum,*
tam utilem esse, ut nemo sine materiæ hujus possessoriæ cognitione,
juris cognitionem sibi asserere possit. Et *Dn. Biccus in dicto præ-
fatione* de unico §. 1. 3. verba faciens, asserit multarum rerum observatu
dignarum notitiam nobis suppeditari, aut saltem in memoriam
revocari, si textus iste commodam & justam interpretationem for-
tiatur. Cujus utilitatis dulcedine Jcti magni nominis allecti, in ti-
tulo

tulo isto dilucidè explicando valdè sudârunt; testis est vel *Menochius* qui latissimè hanc materiam persequitur. Et *Duarenus* qui hujus suavitatis ita perfusus, ut in dicta præfatione professionis suæ initium à prælectione hujus tituli se fecisse asserat, prolixè satis eundem declarans; nec non *Dn. Biccus*, cui unicus saltem § integrum Commentarium concinnè adornatum expressit. Quod perpendens ego difficultatum syrtes me remorari passus non sum, revocans mihi in memoriam πολυθρόνην illud; δύσκολα τὰ καλὰ utilitatem potius attendens, materiam hanc possessoriam ex immenso illo juris pelago pro virili juridicè tractandam selegi, nobiliores controversias materiam concernentes levi ut dicitur brachio tangens; ad vivum enim refecare vel exprimere non audeo nec valeo, recordans facilè sententiæ ejus qui dixisse fertur; καὶ τὸν ἕτερον πόδα ἐν τῇ σωρῶ ἔχω προσμαθεῖν τι βελτίον, unde potius cum *Pomponio* ex l. 20. ff. de fidei commiss. libert. discendi cupiditatem solam vivendi rationem optimam in octavum & septuagesimum annum ætatis duco. Antequam verò rem ipsam aggrediamur, necessum est, ut ad actum istum procedamus secundum sacratissimi Imperatoris monitum, in nomine domini nostri Jesu Christi l. 2. C. de offic. præf. præf. Afric. Magni illius DEI & Salvatoris nostri auxilium invocantes ex *Novell. 85. pr.* Sit itaque Bono cum DEO!

THESIS I

IN deducenda Notatione possessionis, Authores in diversas opiniones secedunt: alii enim ex Editione Florentina ad mentem Labeonis in l. 1. ff. de A. v. A. P. expressam, alludendo à sedibus derivant, ut denotet quasi sedis positionem; quia in re possessa sedem collocamus. Ita *Gen. 16.* eligentes dicuntur tabernacula figere, imò regiones olim sibi eligentes, sedes posuisse dicuntur, ut *Aneid. 1.*

Hic tamen ille urbem Patavi sedesque locavit. Hinc *Gothofredus* in notis suis ad d. l. 1. dicit *Hotomannum* existimare, positionem sedis indigitare notam ac symbolum acquirendæ possessionis. Quam opinionem videtur confirmare l. 3. §. 5. ff. de A. v. A. P. Alii vero ex lectione vulgata, vocis originem quarunt, deducentes eandem à pedibus, quasi pedum positio esset. Ita Græci dicunt:

dicunt: ἐκτὸς ἔχειν πόδα i. e. extra habere pedem; quod denotat extorrem esse. Idem ostendi potest ex *Cic. Philip. 3.* Ubi hæc verba habentur; hodierno, die patres conscripti, longo intervallo in possessionem libertatis pedem ponimus. Cui convenit quod scriptum est in *Deut. 11. v. 24.* & *Jos. 1.* Omnis locus quæ calcaverit pes vester, vester erit. Unde *Tholos. in Syntag. jur. univers. lib. 1. c. 13. p. 12. num. 7.* appellat pedis positionem notam substantialem adeptæ possessionis, quippe quæ eò usque factum illud positionis extendit, quo usque mens intelligit se velle possidere secund. *l. 3. §. 1. ff. de A. v. A. P.* Hanc tamen notationem *Gothofredus* rejicit ex hac ratione; quia nemo pedibus sedere dicitur. Verum frustra; nam licet pedibus quis sedere dici nequeat; attamen antequam quis possessionem per sessionem adipiscatur, pedum opera desideratur, quâ sessio vel aliàs ingressus perfectionem sortiri potest. Proinde hoc respectu vulgata lectio præponderare videtur. Quanquam diffitendum non sit magnopere non referre, utrum potius à sedibus vel pedibus derivetur? Cum utraque notatio subsistere possit, argumento ducto à *l. 1. ff. de A. v. A. P.* Ubi Paulus dicit naturaliter teneri possessionem ab eo, qui eidem insistit. Dicitur autem insistere non solum is qui pedibus; sed etiam qui sedibus rem occupat, eique incumbit, *arg. l. 3. §. 5. ff. de A. v. A. P.* Ubi non tantum sessio; sed etiam statio indigitatur.

II. Priusquam verò ad rei interpretationem perveniamus, è re est pauca de significatione ipsius tituli referre *l. 1. pr. ff. de reb. cred.* Omnes tamen illas varias significationes, quibus vox hæc indigitari solet, hinc enumerare consultum non ducimus, satius esse arbitantes, si præcipuas saltem, & quidem illas, quæ in Jætorum Aula potissimum usurpantur, recensuerimus, ne à recto tramite aberrare videamur; siquidem moribus civitatis, & usu rerum appellatio rei mutari solet *l. 7. §. 1. ff. de Supell. legat.* Unde incertitudo nasci solet juxta illud; Erroris genetrix est æquivocatio semper. Sumitur igitur 1. Pro Usucapione, quæ acceptio videtur cum primis fundari in *l. 19. ff. ex quib. caus. major.* Ubi Papinianus dicit, interruptam possessionem postliminio non restitui; quia hæc sine possessione non consistit. Ibi *Gothofr.* vocem possessionis per usucapionem ex *l. 30. ff. eod.* interpretatur; aliàs enim ratio Papiniani à tautologia liberari non potest, 2. Pro qualicunque detentione; quomodo servi di-

B

cuntur

cuntur tenere l. 1. §. 5. ff. de A. v. A. P. & l. 24. ff. eod. Conf. l. 9. in fin. ff. de R. V. 3. Pro re possessa immobili; quo sensu alia possessio minor dicitur l. 5. §. 10. in fin. ff. de reb. eor. qui sub. tut. & cur. & l. 3. ff. de extr. cognit. dicitur; ut ei possessiones suas venderet. Confer. l. 12. ferè in pr. ff. de instr. & instr. leg. l. 11. ff. de alienat. jud. mutand. caus. fact. 4. Pro ipsa proprietate l. 78. ff. de V. S. 5. Pro usu à proprietate sejuncto l. 115. ff. de V. S. 6. Pro possessione rei incorporalis, quæ propriè loquendo possideri nequit. Ita dicitur possessio juris l. 16. §. fin. ff. de hered. petit. Conf. l. 23. §. 2 ff. ex quib. caus. maj. l. 32. §. 1. ff. de S. P. U. 7. Et quidem latè pro facultate rem apprehendendi eiq̄ue incumbendi, citra affectionem domini, non tamen, citra jus possessionis; qua ratione coloni possidere l. 7. §. 11 ff. Comm. div. & inquilini §. 5. Inst. de Interd. nec non usufructuarius l. 12. ff. de A. v. A. P. ut & debitor, qui possessionem restituere cogetur l. 40. ff. de pignor. act. dicuntur. Denique qui rei servandæ, legatorum & damni infecti causa in possessionem misi sunt l. 3. §. fin. ff. de A. v. A. P. est enim justa causa possidendi custodiæ gratia; ut loquitur Ulpianus l. 7. §. 8. ff. Comm. divid. quo sensu Græcis κατοχή dicitur l. 1. ff. de A. v. A. P. Ulpiano verò detentatio l. 15. §. 3. ff. ex quibus caus. major. l. 5. ff. de impens. in rem dotal. Strictè verò sumitur pro facultate rei incumbendi cum affectione domini eam sibi habendi; qualis acceptio non obscure sustinetur l. 1. §. 3. l. 3. §. 3. ff. de A. v. A. P. l. 67. ff. de furt. l. 37. ff. de pignor. act. Ultraque significatio vocis, possessioni in genere consideratæ adaptari potest; siquidem tam ille qui priori, quàm qui posteriori modo possidet possidere dicitur; ut leges allegatæ manifestè edocent.

III. Evolutionem homonymiæ excipit Definitio, in qua investiganda Icti valdè sudant; quia definitio possessionis in jure expressè κατὰ τὸ πρῶτον non proponitur, unde *Mind. de Mater. possess. c. 1. n. 20. cont. 1. disp. 9.* infinitam garrulitatis ansam glossographis natam esse ait. Alii enim substituendo vocem usus; alii detentionis, alii juris, adæquatum genus possessionis extruere conati sunt. Ultimam sententiam acceptant *Job. antiquus glossator, Azo, Bartolus, Schneid. Borcholt. Bachovius, aliq̄s.* Cui etiam nos subscribimus definitionem usitatam exhibentes, quæ ita sonat: **Possessio est jus insistenti rei vacuæ.**

IV. Ubi

IV. Ubi generis vicem sustinet vocula juris, quæ hic ita non accipitur, prout iniustitiæ opponitur; quo respectu possessio redditur iniusta ipsa essentia possessionis jam existente & præcedente, cuiusmodi qualitas iniustitiæ, essentiam possessionis non ingreditur, ut patet ex *l. 3. §. 5. ff. de A. v. A. P.* accedit enim eidem extrinsecus, eandem tamen essentialiter afficiens; Sed sumitur pro tali facultate, quæ ita qualificata & formata est, ut quis eius vi non tantum actu ipso possessioni incumbat *secund. l. 19. §. 1. ff. de A. v. A. P.* sed etiam pro arbitrio suo, quandocunque libuerit rem apprehendere, eique in proxima potentia insistere possit iuxta *l. 3. §. 13. ff. de A. v. A. P.* Hinc vi dejectus qui jus possidendi amplius non habet, non possidet *l. 5. ff. de Usucap.* nisi quatenus possit confestim possessionem recuperare *l. 3. §. 9. ff. de vi & vi arm. l. 17. ff. eod.* Et quamvis ipsi competat interdictum recuperandæ, id tamen non est ex ipso iure possidendi, sed ex violenta dejectione *l. 12 ff. de vi & vi armat. l. 7. ff. eod.* Nec dicendum detentionem commodiùs Generis vicem supplere; si enim ad factum detentionis possessio restringeretur, utique sublata illa detentione periret quoque possessio. Quod esset contra *l. 3. §. 11. 13. & 16. ff. de A. v. A. P. conf. l. 6. §. 1. ff. eod.* Est enim corporalis illa detentio modus saltem possidendi *l. 10. C. de A. & R. P.* Unde est, quod is etiam dicatur tenere qui non possidet *l. 49. §. 1. ff. de A. v. A. P. l. 45. §. 1. ff. de Usucap.* Sed dicat aliquis amplitudinem Generis limitari per differentiam, quam exhibent voces seqq. videl. animus affectiove domini. Verum hac differentiâ adhibitâ, redditur Definitio angustior suo definito; sic enim possessio considerata competit ejusmodi speciei possessionis, quæ usucapiendi effectum concomitantem habet; nam is est præcipuus effectus civilis possessionis, ut usucapio sequatur *l. 13. l. 16. ff. de Usucap. l. 19. ff. ex quib. caus. major.* Præterea differentia illa non est de essentia possessionis, quatenus possessio in genere consideratur; quamvis enim illa interdum proprietatem vel dominium involvat, ut patet ex *l. 78. ff. de V. S.* sicut è contrario dominium possessionem denotet *l. 15. C. de R. V.* tamen possessio & proprietas permisceri non debent *l. 52. ff. de A. v. A. P.* Est enim proprietas quiddam à possessione sejunctum *l. 115. ff. de V. S. l. 1. §. 2. ff. Uti possid.* Quocirca Ulpianus in *l. 1. §. 1. ff. de A. v. A. P.* dicit proprietatem i. e. interpretè Gothofredo, domini-

am nihil commune habere cum possessione. Quod procedit quo-
ad identitatem specificam; dominium enim ipsam rei substantiam
q. penetrat; possessio vero versatur extra eandem. Est tamen præ-
ter nominis communionem etiam alia inter hæc duo convenientia,
quam ostendit 1. ipsa origo utriusque à jure Gent. promanans *l. 5.
ff. de j. & j.* Nam ante dominiorum distinctionem, nemo animo
sibi habendi acquisivit; sed quivis apprehendebat res eo animo ut
indistinctè uteretur. Ast tractu temporis suborta dominiorum di-
stinctione, cœpit quilibet sibi acquirere. Unde Paulus *l. 1. ff. de A. v.
A. P.* dicit dominium ex naturali possessione cœpisse; quomodo
possessio aliquid cum dominio commune habet, quatenus scilicet ap-
prehendendo possessionem dominium nanciscimur juxta *d. l. 1. 2.*
Conjunctio quæ lucet in eo actu, ubi quis ex causa domini posses-
sionem transferens non tantum possessionem; sed etiam domini-
um transfert, vi *l. 8. C. de A. & R. P.* Porro illa differentia non vi-
detur exhaurire essentiam Definiti; quia datur talis possessio, ubi a-
nimus domini nõ attenditur, & tamè verè possidetur, utpote 1. Posses-
sio uxoris, quæ rem à viro donatam verè possidet *l. 1. §. 4. l. 16. ff. de
A. v. A. P. §. 40. Inst. de R. D. l. 75. ff. de jur. dot. l. 30. C. eod.* sine tamen
animo domini, quoniam ejusmodi donatio legibus prohibita *l. 3.
ff. de donat. int. vir. & uxor.* hinc jure civili non intelligitur possi-
dere *l. 26. ff. eod.* 2. Creditoris qui pignus possidet *l. 9. §. 2. ff. de pi-
gnor. act.* manente proprietate debitoris *l. 35. §. 1. ff. eod.* Quidam
inserunt etiam Definitioni differentiae loco, verba; animo tenendi,
moti *l. 41. ff. de A. v. A. P.* Verum hoc nomine, videlicet ob defe-
ctum istarum vocum, Definitio nostra imperfectionis argui nequit:
nam jus implicat ista verba, adeò ut possessio iis applicari nequeat,
qui jure familiaritatis fundum amici ingrediuntur. Prætereà posses-
sio in se considerata sine animo tenendi subsistere potest; quia furio-
sus qui animum tenendi non habet *l. 1. §. 3. ff. de A. v. A. P.* eandem
retinere potest *l. 4. §. 3. l. 31. §. 3. l. 44. §. 6. ff. de Usucap.* Quod de-
nique Usus non sit legitimum Genus patet ex *l. 8. ff. Commod.* Ubi
Pomponius ait rei commodatæ & possessionem & proprietatem
nos retinere. At Usus rei commodatæ retineri non potest, quoniam
commodatum eò præcipuè tendit, ut usus rei alicujus gratuito, cum
assignatione certi temporis & modi, in commodatarium transeat.
l. 17. §. 3. ibi: intempestivè usum commodatæ rei auferre ff. Commod.
Præ-

Prætereà usus servitutis alicujus alteri precario concedi potest, ut servitute illa utatur *l. 2. §. fin. de precar.* Atqui servitutis possessio esse nequit, ut infra demonstrabitur. Pluribus id refutat *Bachov. volum. 2. Disp. 21. p. m. 254. Bicc. in Commentar. l. 3. ff. de A. v. A. P. p. m. 99. Hillig. lib. 5. cap. 6. lit. E.*

V. Differentia verò petitur ab Objecto, quod debet esse habile ad recipiendum modum possidendi vel civilem vel naturalem, justè vel injustè. Quà de re pluribus infra agetur, hîc saltem obiter notandum 1. quod per rem in Definit. intelligenda veniat res corporalis, quæ propriè possideri potest *l. 3. ff. de A. v. A. P.* Incorporalis verò qualis est servitus *l. 14. ff. de Servit.* propriè non possidetur *l. 32. §. 2. in fin. de S. P. U.* imò jus incorporale non intelligitur possideri *l. 4. §. 27. ff. de Usucap.* Cernitur tamen ejus quasi possessio in usu, quoniam utendo apprehendere & ita possidere videmur *l. 3. §. 17. ff. de vi & vi arm.* 2. Quod res illa sit vacua; quia duo simpliciter uno & eodem modo eandem rem in solidum possidere nequeunt *l. 5. §. 15. ff. Commod. l. 3. §. 5. ff. de A. v. A. P.* Dicitur autem vacua tunc ab aliis possessoribus, cum sc. res nec corpore, nec animo alicujus teneatur *l. 68. ff. de contrah. empt.* Vacua enim non est si alius in ea sit *l. 2. §. 1. ff. de act. empt. Conf. l. 12. C. de probat. & l. 13. C. de distract. pignor.* Si igitur aliquis habuerit facultatem, talem rem apprehendendi eique insistendi, utique is verè possidet. Illa tamen insistencia ita accipienda est, ut possessor præcisè rei suæ actu incumbere necesse non habeat; sic enim is qui peregrè profectus est, non possideret, quod esset contra *l. 6. §. 1. ff. de A. v. A. P.* nec qui columbas habet ex alveis evolantes, & ex consuetudine redeunt. Quod itidem esset contra *l. 3. §. 16. ff. eod.* unde saltus hybernos & æstivos animo possidere dicimur, licet certis temporibus eos relinquamus *l. 3. §. 11. ff. de A. v. A. P.* Sufficit igitur si potentiam habuerit ad id ut possit actu insistere, atque ita jus illud exercere, quod in re habet *l. 3. §. 13. de A. v. A. P.* Id uberius ostendi potest ex illa divisione rerum, quæ facta est post cataclysmum universalem, ubi hominibus amplissimæ ditiones cesserunt, quarum tamen singulas partes actualiter non apprehendebant: neque potest dici, eos id non possedisse. Jus illud insistendi videtur etiam requiri de jure Syecano ex *c. 5. §. 1. Jordab. C. l. ubi*

hæc verba habentur. Engin må nåkra handa tomt eller gård återlösa/ Bthan han vill Hona sielfwer hafwa och Bthi boa etc.

VI. In superiori thesi facta est mentio rei corporalis & incorporalis, unde nascitur illa Divisio, quâ possessio in propriam *l. 3. pr. ff. de A. v. A. P.* quæ res corporales complectitur; & Analogicam incorporales concernentem *arg. l. 2. ff. Comm. præd. l. fin. ff. de Servit.* dividitur.

VII. Illa vicissim dispescitur in Naturalem & Civilem *l. 2. §. 1. ff. pro hered. l. 1. §. 9. ff. de vi & vi arm. l. 3. §. fin. ff. ad exhibend. l. 22. §. 1. ff. de noxal. act. l. 13. §. fin. ff. de pub. in rem act.* Cum verò hujus divisionis fundamentum videatur consistere in explicacione horum terminorum; ideò ambiguitatem evolvere placet, quò natura ejus faciliùs patefcatur. Sumitur igitur vox naturalis i. pro modo possidendi; quomodo in *l. 10. C. de A. & R. P.* duplex ratio possessionis dicitur. Ita accipitur, cum vel animo contradistinguitur *l. 3. §. 3. & 13. ff. de A. v. A. P. l. 24. ff. eod.* vel separatim usurpatur, ut *l. 1. ff. eod.* 2. Pro tali possessione, quâ quis alterius nomine possidet, & ita alienæ possessioni tantum ministerium præstat *l. 15. ff. de Const. pec. l. 13. §. 12. ff. de hered. petit.* Ita stipulationem servi, ut sibi possidere liceat, ad possessionem naturalem Ulp. refert. *l. 38. §. 7. ff. de V. O.* 3. Dicitur naturalis, quâ quis possidet non quidem animo domini; sed alio jure sibi habendi. Ita possidet creditor *l. 13. §. 1. ff. de pub. in rem. l. 3. §. fin. ff. ad exhib. l. 16. ff. de Usucap. l. 22. §. 1. ff. de noxal. act. l. 35. §. 1. ff. de pignor. act.* Ubi m. is possidere dicitur qui precariò rogavit, si ita impetravit, ut sibi possidere liceat *l. 2. §. fin. ff. de precar.* quomodo naturalis civili contradistinguitur; ut leges modò allegatæ edocent. Proinde hæc significatio hîc acceptanda est. Atque ita accepta potest hunc in modum describi: Possessio naturalis est jus insistenti rei, citra affectionem domini. Ubi jus itidem Generis naturam induit; nam quicquid dicitur de Genere, illud etiam prædicatur de Specie. Quod ita intellectum volumus prout in generali definitione explicatum. Hinc non potest inferri, quod aliquis amittat possessionem naturalem, si v. c. ex fundo egrediatur, vel quod recipiat, si ingrediatur; nec ita modò civilis in naturalem, modò hæc in illam mutatur, quemadmodum *Vand. 2. var. quest. 3.* argutatur, allegan-

legante *Bachovio ad Treutl. Vol. 2. Disp. 21. p. m. 259.* Nam licet
possessio naturalis cogitationem domini non habeat; jure tamen
possessionis gaudet, cujus respectu dicitur quis animo sibi habendi
possidere rem illam cujus dominium alteri concedit *l. 35. §. 1. ff. de
pign. act. l. 16. ff. de Usucap. l. 22. §. 1. ff. de nox. act. Conf. l. 7. §. 11. ff.
Comm. divid. l. 38. §. 10. ff. de Usufr. §. l. 2. §. 38. ff. Ne quid in loco
publ. vel it. fiat.* Ubi habere dicitur qui utitur & jura possessio-
nis fruitur. Hinc *Zæsius in Comm. ad tit. de A. v. A. P. n. 7. in fin.*
dicit eum propriè naturaliter possidere, qui sine affectu domini, a-
nimo tamen possidendi, rem tenet, quod ipsum ex materia subje-
cta dignoscendum esse ait. Et *Bachovius in loco allegato* dicit Dd.
omniò animum requirere in possessione naturali, & civilem non
per discessum demum existere, sed antea cum naturali conjunctam
retineri, naturalem autem amitti vel potius modum possidendi
mutari. Unde porrò *p. m. 260. d. Disp.* possessionem constitutam non
simpliciter ut factum, sed etiam ut jus aliquod considerandam esse, cujus
juris obtinendi modos esse diversos ait. Jus illud quod naturali pos-
sessori inest, etià jus Svecanum non obscure indigitat *C. 20. Jordab.
l. 1. Hafwi Jordagande enkte wald sigia Landboen uf Jord / förre
än giffstempne är uthe.* Et de jur. Rom. *l. 50. ff. de jur. fisc. prædia sub
colono fuisse dicuntur.* Naturaliter verò possident 1. Vasallus 2.
feud. 8. de quo infra. 2. Emphyteuta *l. 15. §. 1. ff. qui satisdar. co-
gant. l. 2. C. de omni agro desert.* 3. Sequester, si partium consensu
possideat *l. 39. ff. de A. v. A. P.* 4. Creditor *l. 35. §. 1. l. 37. ff. de pignor.
act. l. 37. ff. de A. R. D. l. 33. in fin. ff. de Usucap.* 5. Usufructuarius &
Usuarius *l. 4. ff. Uti possid. l. 12. l. 49. ff. de A. v. A. P. §. 4. Inst. de In-
terd.* Circa hanc possessionem insuper à Dd. quæri solet in specie,
Utrum naturalis hæc possessio etiam aliquid civilitatis contineat?
Ubi Communis conclusio est, quod respectu ipsius rei quæ posside-
tur, possessio sit naturalis: respectu verò juris illius quod in recon-
stitutum est, civilis etiam concurrat. Id quod patet ex fundo Em-
phyteutico, ubi ab ipso Emphyteuta jus illud incorporale tam na-
turaliter quàm civiliter quasi possideretur. Illo modo per actus natu-
les, quos exercet colendo fundum & colligendo fructus: hoc verò
retinendo possessionem istius juris in animo, si de fundo recedat,
quæ tantæ efficaciam est, ut usufructus ab alio extraneo in absentia
ejus

ejus occupatus, non possit ab eodem contra absentem præscribi
l. 23. §. 2. ff. de ex quib. caus. major. Nec propterea dici potest, quod
duo possideant eandem rem civiliter simul & in solidum; nam
Emphyteuta ipsam rem civiliter non possidet, sed naturaliter; re-
spectu verò juris in re etiam civilis intervenit.

VIII. Similiter vox Civilis homonymia non caret. Acci-
pitur enim 1. Latè pro tali, quæ jure civili approbatur & pro vera
habetur, cujus notabile exemplum *Dn. Bicc. dicit p. m. 113.* conti-
neri in *l. 24. ff. de A. v. A. P.* Ubi servus peculium civiliter possi-
dere negatur. Quod ita jure civili approbatum est; jus enim eun-
dem possidere prohibet *l. 38. §. 7. ff. de V. O. 2.* Civilis possessio sæ-
penumero ita usurpatur, ut denotet talem, quæ effectum usucapi-
endi concomitantem habet, licet bona fides & opinio domini am-
plius non adsint. Ita Paulus *l. 48. §. 1. ff. de A. R. D.* dici usucapio-
nem ejus rei procedere, quam initio putavit vendentis esse; postea
cognovit alienam, atque ita definit illa possessio civilis, quâ quis
bonâ fide & opinione domini possidet. Interim tamen durat Usu-
capio, & consequenter civilis possessio prout hic sumitur. Alte-
rum hujus exemplum habetur *l. 2. §. 13. ff. pro empt.* Ubi Paulus
ita loquitur, si servus b. f. emerit peculiari nomine, ego ubi pri-
mum cognovi, sciam alienam, processuram Usucapionem Celsus
ait; initium enim possessionis sine vitio fuit. 3. Signatur hoc no-
mine talis possessio, quâ quis animo & opinione domini possidet;
quomodo civilis prorsus sejuncta & separata est à naturali posses-
sione in specie, ita ut impossibile sit, eam unâ cū naturali in uno eo-
demque subjecto simul concurrere posse. Quod clarius patet ex
concessione feudi, ubi dominus rei infeudatæ civilem sibi retinet;
Vasallus verò naturalem consequitur. Duorum enim dominium
vel possessio in solidum esse nequit *l. 5. §. 15. ff. Commod. l. 19. §. 3. ff.*
de pecul. castrens. Alias verò possessio naturalis & civilis in gene-
re & largè consideratæ simul concurrere possunt, ita ut quis natu-
raliter teneat rem corpore, dum est in fundo, & animo quoque si-
mul, cum habeat animum possidendi. In hac significatione ac-
cepta, definiri potest ita: Civilis possessio est jus insistendi rei,
opinionem domini. Quæ definitio stabilitur expressis legibus,
in antecedenti thesi allegatis, ubi civilis naturali è diametro op-
poni-

ponitur. In qua definitione animus domini videtur esse essentialis
constituens civilem possessionem; proveniens à tali titulo acquiren-
di dominium, qui animum possessoris opinione domini imbuat.
Non tamen possidet aliquis quatenus dominus *l. 12. §. 1. ff. de A. v.
A. P.* sed quatenus habet affectionem rem sibi habendi vel suo nomi-
ne insistendi *l. 17. §. 1. ff. de A. v. A. P.* ut Consultis. *Dn. Struvius
Prof. Pand. in Salana celeberr. Exercit. 34. th. 4.* judiciosè animad-
vertit. Cum igitur quis ita rei insistat, ut se dominum reverà esse
credat, utique is civiliter possidet; qui enim solam proprietatem ha-
bet, possessor intelligendus est *l. 15. §. 1. ff. qui satisdar. cogant.* Un-
de etiam domini appellatione continetur, qui habet proprietatem
l. 1. §. 1. ff. de Scto Silanio. Quamvis interdum fieri possit, ut & pos-
sessor idem & dominus sit *l. 1. §. 2. ff. Utipossid.* Hanc possessionem
videtur etiam jus Svecanum innuere *C. 21. Jordab. 22.* illis verbis:
*Èå råðhe åganden sielfswer Jord sinne / och fåå sigh sielfswer åboa
Wppå Jordanne:* hinc possessor civilis Svecis råtter ågande dicitur
C. 13. Jordab. 2. 2. Competit autem hæc possessio Civilis 1. Domi-
no Feudi. 2. Domino Emphyteusis. 3. Domini Soli; Superficiarius
enim naturalem possessionem tantum obtinet, cujus respectu inter-
dictum uti possidetis ei obvenit *t. t. ff. de superf. l. 3. §. 7. ff. uti possid.*
4. Debitori qui rem pignori creditori dedit, possessio civilis ejusdem
rei eidem cedit 1. quo ad Usucapionem *l. 16. ff. de usucap.* 2. quo ad
acquisitionem fructuum; fructus enim quos creditor percepit ex re
pignorata lucro creditoris non annumerantur, sed debitoris, quia
imputantur in debitum *l. 1. §. 2. C. de pignor. act.* 5. Absenti, qui ne-
mine domi relicto peregrè profectus est *l. 6. §. 1. ff. de A. v. A. P.* 6.
Concedenti rem alteri precario, qui sibi proprietatem reservat *l. 15.
§. 4. ff. de precar.* Ubi dubium occurrit, quare precario accipiens
possessionem naturalem nanciscatur, non vero commodatarius?
l. 8. ff. Commod. Cum tamen commodatum videatur fortius pre-
cario; quoniam illud non ad arbitrium commodantis; sed quam-
primum tempus usui destinatum præterlapsum fuerit, res commo-
data repeti potest *l. 17. §. 3. ff. commod.* precarium vero ad lubitum
concedentis revocari potest *l. 12. ff. de precar.* Sed ratio diversitatis
consistit in usu, cujus respectu precarium commodato fortius dici-
tur. In commodato enim usus restrictus est ad certum tempus sive

C

taci-

tacitum vel expressum *d. §. 3. ff. commod.* precarium vero nullam certam temporis assignationem habet; nam ad incertum tempus, & incertum usum conceditur *l. 1. ff. de precar.* Vid. *Schneid. §. 5. Inst. de interd. n. 58. 7.* Usufructuarius civiliter possidet usufructum, dicitur enim dominium usufructus habere *l. 15. §. 8. ff. quod vi aut clam.* Unde proprietarius dicitur usufructum non habere *l. 63. ff. de usufr.* hinc fit, quod usufructum etiam vindicare possit *l. 1. in pr. ff. si usufr. petat.* Actio autem in rem competit ei qui aut jure gentium, aut jure civili dominium acquisivit *l. 23. ff. de R. V.* 8. Qui ex secundo decreto in possessionem missi sunt, possidendo dominium capiunt *l. 12. l. 15. §. 16. l. 18. §. 15. l. 44. §. 1. ff. de dam. infect.*

IX. Utramque possessionem tam naturalem quam civilem *Bachov. vol. 2. disput. 21. p. m. 261.* dividit in Simplicem & Mixtam. Illam vicissim diversimodè dispescit, considerans eandem i. quoad subjectum, in quo possessio hæreat, & quis possideat, quò refert servum, qui naturaliter possessionem adipisci dicitur *l. 2. §. 11. ff. pro empt.* quanquam aliàs possidere negetur *l. 49. ff. de A. v. A. P.* id tamen intelligendum monet, quatenus potestati dominicæ subjectus est, & nudum ministerium domino præstat. 2. quoad ipsam possessionis qualitatem in nuda detentione consistentem, in qua nil est præter jus detinendi; quomodo iterum dupliciter consideratur, vel quatenus est prorsus nuda, qualis est depositarii *l. 17. §. 1. ff. depos.* vel non planè nuda, utpote conjugis in re donata *l. 1. §. 4. ff. de A. v. A. P.* Deinde considerari potest quatenus vel effectus concomitantes à jure Civili sibi tributos habet vel non, sed in mera naturalitate quodammodo subsistit; ad quam speciem itidem refert possessionem servi, itemque depositarii, ductus *l. 2. §. 1. ff. pro hered. l. 7. §. 11. ff. comm. divid.* nec non ejus qui ex primo decreto in possessionem missus est *l. 1. §. 1. ff. Ne vis fiat ei &c.* Et quamvis is alibi puta *l. 3. §. fin. ff. de A. v. A. P.* possidere negetur, id tamen non simpliciter, sed secundum quid accipiendum arbitratur. Quod colligit partim ex *l. 7. §. 8. ff. comm. divid.* partim exinde; quia interdicto eidem prospectum est *l. 1. ff. Ne vis fiat ei &c.* Hinc adversus eos qui naturaliter tantum possidere dicuntur, datur actio ad exhibendum *l. 3. §. fin. ff. ad exhib.* Confer *l. 9. ff. de R. V.* Unde 3. concludit quod quædam possessio naturalis sit simpliciter talis, quædam secundum quid. Mi-
xta

xta vero naturalis & civilis simul dicitur illa esse, quæ jure gentium
 introducta & à jure civili approbata, ad cujus constitutionem jus na-
 turale cum civili concurrat, quæ iterum dupliciter considerari potest
 vel quatenus plena pluribus effectibus juris ornata est, habens effe-
 ctum usucapiendi, vel minus plena habens effectum experiendi re-
 mediis possessoriiis. Denique Civilem nudam appellat, quæ à mero
 jure civili introducta, & facultate rem corporaliter apprehendendi
 destituta; cujusmodi dicit esse debitoris *l. 16. ff. de usucap. domini*
respectu Servi fugitivi l. 13. & l. 15. ff. de A. v. A. P. Servi quo ad res pe-
 culiarias *l. 1. §. 5. ff. eod.* & captivi quoad res per servos possessas *l. 12.*
§. 2. ff. de captiv. & postl. rever. Insuper notandum, quod possessio
 diversimodè & naturalis & Civilis dici possit; puta possessio credi-
 toris naturalis dici potest; quia caret effectu usucapiendi *l. 16. ff. de*
usucap. Eadem civilis non injuriâ appellari potest; quia creditor
 potest rem vindicare actione hypothecariâ, & aliis remediis posses-
 soriis eandem recuperare. Etenim sicut omnis obligatio civilis ré-
 ctè vocatur, quæ actionem producit, ita nec absurdè dicitur civilis
 possessio, quæ interdictis possessoriiis defenditur & recuperatur,
 quamvis omnis civilis possessio hunc effectum non habeat *Bachov.*
in d. vol. 2. Disp. 21. th. 1. lit. F. p. m. 263. Cum igitur fructuarius, inquilini-
 nus & colonus possidere negantur *l. 6. §. 2. ff. de precar. & misli in*
possessionem rei servandæ causa l. 3. §. 8. ff. uti possit. l. 10. §. 1. ff. de
A. v. A. P. l. 3. §. fin. ff. eod. Itemque qui aliis possident; tum respon-
 dendum ad omnia ista loca & similia quæ passim occurrunt, cum
Bachovio & aliis, Jctos loqui de possessione per excellentiam & in si-
 gnificatu famosiori, quatenus civilem denotat. Quæ responsio cõfir-
 matur exinde, quod fructuarius, colonus mislique in possessionem
 alibi in jure Romano expressè possidere dicantur. Cui omninò con-
 sequens est, in omnib. illis locis quibus prædicti possidere negantur,
 possessionem naturalem non intelligi, nisi quis apertam legum con-
 trarietatem admittere velit, à qua tamen Jcti abhorrent, usque dum
 leges commodè conciliari queant. Vid. *Hunn. Var. resot. lib. 2. tract.*
4. quest. 20.

X. Licet Divisio in thes. 7. expressa, sit satis decantata, claris-
 que textibus juris suffulta; tamen reperiuntur non pauci qui eandem
 reprobare attentant, in quorum numero sunt præter alios: *Azo, Za-*

Bus, Placentinus, Hilligerus aliq; statuentes unam saltem possessionis speciem dari videlicet naturalem, eandemque approbatione & extensione Civilem reddi, ita ut ab hac tribuatur illi robur & vires, quam rationem *Hilg. lib. 5. c. 7. lit. A.* unice urget. Unde talis prodit argumentatio: Si jus Civile possessionem naturalem tantum approbet ei que vires addat, utique una erit possessio; Sed verum p. E. p. Verum ad hoc argumentum responderi potest negando consequentiam. Nam hac ratione corrueret quoque illa decantata divisio, qua obligatio in naturalem & civilem dispescitur: illa enim a juris Civili-
authoritate vim accipit, unde etiam certi limites a jure civili eidem, sunt prescripti. Deinde ad minorem itidem negando; nam is qui fundum alterius ita ingreditur, ut revertentem dominum non admittat, sed animum possidendi eidem prorsus excutit, civiliter possidet *l. 25. §. 2. ff. de A. v. A. P. l. 44. §. 2. in fin. ff. eod. l. 1. §. 24. ff. de vi & vi arm.* qualem tamen jus civile non approbat; quia talis acquisitionem possessionem per vim obtinet *l. 1. §. 28. ff. de vi & vi armat.* Vis autem tam jure civili quam naturali prohibetur & improbatur. Unde patet civilem possessionem robur suum, ab approbatione juris civilis non sortiri; sed potius ab opinione domini, unita cum intentione sibi habendi, qua distinguitur a naturali, qua opinio sive a justo titulo sive non dependeat perinde est, ejusmodi enim qualitates versantur circa possessionum in esse jam deductam. Huc etiam non incommode referri possunt ea quae *Fachin. 8. cont. 5.* habet; ubi triplicem ob causam naturalem & civilem possessionem appellari ait. 1. respectu personae, puta servi *l. 24. ff. de A. v. A. P. l. 38. §. 7. ff. de V. O. 2.* respectu causae; nam si causa jure approbata sit, civilis dicitur possessio, si non sit approbata, naturalis *l. 1. §. 9. ff. de vi & vi arm. l. 26. ff. de donat. in vir. & uxor.* 3. respectu modi possidendi, nam qui corpore possessioni insistit, dicitur naturaliter possidere: qui animo possessionem retinet civiliter *l. 15. §. 3. ff. de precar.* Ex hisce liquet possessionem non tantum ratione approbationis; sed etiam ob alias circumstantias civilem dici posse. Nec *Dn. Biccii* argumentum firmo videtur stare talo, quod habetur in *Comm. ad l. 3. §. 5. ff. de A. v. A. P. p. m. 17.* Ubi dicit in una illa possessione varias habitudines & qualitates dari, & respectu earundem hasce species differre, unde porro *p. 19.* ait effectibus ab accidentariis illis qualitatibus dependen-

dentibus easdem etiam distingvi. Nam diversi illi effectus ab accidentariis qualitatibus dependentes, arguunt suas causas à quibus profluunt. Si igitur effectibus distingvantur, ut ipsemet fatetur; utique etiam causis formalibus speciem constituentibus distingvantur. necesse est; quandoquidem omnis operatio & qualitas à forma pululant, juxta illud effatum philosophicum; forma dat esse, distingvi & operari. Neque altera ratio evincit quod Author intendit, quàm dicit *p. 18.* absurdum esse unum individuum sub duabus esse speciebus; quia inquit, in unam numero possessionem, contrariæ qualitates diverso tempore succedunt. Quod exemplo quodam declarat, dicens quendam rem alienam à non domino emisse, quem tamen putavit dominum esse: eundem proinde b.f. & opinione domini, atque ita civiliter possidere *Inst. de usucap.* Cum vero is cognoverit se rem à non domino acquisivisse, amittit quidem b.f. & opinionem domini, atque ita desinit possidere civiliter. Verum in hoc exemplo, in unam numero possessionem contrariæ qualitates non inducuntur; nam quamprimùm opinio domini quæ forma est civilis possessionis amittitur, tum statim eo ipso amittitur quoque civilis possessio; nam forma mutata propè interimit substantiam rei *l. 9. §. 3. ff. ad exhib.* hinc propter diversitatem formæ, res diversa esse dicitur *l. 18. §. 3. ff. de pignor. act.* atque ita non manet amplius una numero possessio, multò minus unum individuum. Itaque distingvendum est inter esse materiale & formale. Illud durat; hoc vero perit. Præterea respondetur absurdum non esse contrarias qualitates diverso tempore, in unum aliquod individuum induci. Ita in unum individuum verbi causa Paulum, qui hoc tempore sobrius est, potest alio tempore ebrius esse; ebrietas & sobrietas diverso tempore sine absurditate succedunt, oppositio enim non tantum eidem, ad idem, eodem modo; sed etiam eodem tempore fieri debet; quod ultimum requisitum in exemplo Dn. Biccii æquè ac in altero à nobis adducto desideratur. Ultimò tandem ita argumentatur: Si possessio facti est, utique est individua; Sed verum prius E. Connexionem probat *ex l. 72. pr. ff. de V. O.* Ubi dicitur quod stipulationes non dividantur. Minorem autem *ex l. 1. §. 4. ff. de A. v. A. P. l. 19. ff. ex quib. caus. major. l. 12. §. 2. ff. de capt. & postl. revers.* quam rationem ex mente Zaccii Achillean vocat *p. m. 18.* Ad eam tamen respondere conabimur.

1. Negando Consequentiam. Nam Ulpianus in *d. l. 72. ff. de V. O.* non loquitur de veræ possessionis divisione; sed de rerum individuarum stipulatione, quarum rerum mentio fit etiam in pr. legis sc. itineris, actus, aquæ ductus cæterarumque servitutum quæ naturâ suâ divisionem non admittunt *l. 2. §. 1. eod.* quarum usus etiam indivisus *l. 17. ff. de servit.* Emptor tamen partis prædii dominantis, pro rata partis emptæ jus servitutis consequetur à domino prædii servientis, unde pro modo agri detenti aut alienati aquæ divisio fieri dicitur *l. 25. ff. de S. P. R.* Unde patet Ulpian. in *d. l. 72.* loqui saltem de quasi possessione, quæ etiam certo respectu ut dictum, divisionem admittit. Itaque Major simpliciter vera non est. 2. ad Minorem explicando i. phrasin, quid sit facti esse. Dicuntur autem Ictis ea esse facti quorum essentia vel existentia, non primariò à legis auctoritate; sed facti nostro dependet; possessio tamen non perit, licet nihil facti respectu possessoris fiat, utpote si furere incipiat aut dormiat *l. 27. ff. de A. v. A. P. l. 31. §. 3. ff. de usucap.* 2. Demonstrando possessionem meri facti non esse, quia ex facti servi domino ignorantis & nihil ad possessionem agentis acquiritur *l. 34. §. 2. ff. de A. A. P. l. 1. §. 20. ff. eod.* & infanti auctoritate tutorum *l. 32. §. 2. ff. eod.* Quod non fieret si possessio simpliciter facti esset; ea enim quæ facti sunt, ad alium non transeunt *l. 44. ff. de condit. & demonstr.* Quamquam nec meri juris dici potest; quia non tantum in acquirenda *l. 3. §. 1. ff. de A. v. A. P.* sed etiam in conservanda *l. 22. ff. eod.* imo in amittenda *l. 3. §. 18. ff. eod.* factum requiritur. Et cum jus & factum in possessione concurrant, ideò possessio naturalis, dicitur plurimum ex jure mutuari *l. 49. ff. de A. v. A. P.* & possessio civilis dicitur plurimum facti habere *l. 19. ff. ex quib. caus. major.* De qua re vid. *Pac. ἐναρξιοφαιών Cent. 6. quest. 95. Fachin. 8. contr. 5.* Hinc consequenter etiam patet propositionem Minorem, simpliciter veram non esse.

XI. Prædictæ Divisionis beneficio, potest etiam quæstio aliàs maximè intricata & perplexa decidi, quâ quæritur, an duo possint eandem rem in solidum id est totam rem possidere? Etenim cujuscunque rei quis possessor dicitur, eam aut totaliter aut partialiter possideat necesse: si illo modo utique in solidum; si hoc tum aut divisim aut indivisim, utrinque tamen rei certæ possessio obtingit.

Quan-

Quamquam parti indivisæ incertitudo inde videatur adnasci, quoniam in sensus non incurrit, tamen certitudo ejus elucescit ex ratione portionis illius quæ cuilibet pro rata debetur. Alterius vero partis sc. divisæ certitudinem monstrat ipse locus *l. 26. & l. 43. ff. de A. v. A. P. l. 4. §. 1. ff. pro empt.* Hisce prælibatis propius nos accingimus ad quæstionis decisionem, præprimis tamen enumerantes tres illas celebriores opiniones, quas circa hanc quæstionem fovere solent Icti, quarum prima est eorum, qui unum civiliter, alterum naturaliter possidere affirmabant, quæ Sabinianis adscribitur, & communi Doctorum calculo vel ipso *Dn. Biccio teste p. 20.* approbata dicitur. Altera est statuentium duos civiliter possidere posse, quæ Sententia præter alios Petrum Rogerium propugnatorem habuisse dicitur. Tertia denique eorum est, qui penes duos naturalem possessionem esse asserabant; quam inter alios *Bartolus* fovisse dicitur. Nos relictis duabus posterioribus sententiis, primam tanquam vero consonam acceptamus eamque claris textibus, ex meditullio juris depromptis, stabilire studebimus. (1.) ex *l. 15. §. 4. de precar.* Ubi Pomponius dicit eum qui precario rogavit, ut sibi possidere liceat, nancisci possessionem, asserens penes utrumque esse, cum penes eum qui rogavit quæ possederat corpore, tum penes dominum; quia non discesserit animo possessione. Quid vero sit penes esse explicat Ulpianus *l. 63. ff. de V. S.* dicens idem esse, quod quodammodo possidere. *Conf. l. 22. ff. eod.* Hic diligenter notandum, quod Ictus in *d. l. 15.* notanter adjecerit, quod precarium impetrans in ipsa petitione omnino addere debeat hæc verba, ut sibi possidere liceat *l. 2. ff. 3. ff. de precar.* Nam aliàs in possessione saltem esse dicitur *l. 10. §. 1. ff. de A. v. A. P.* id eò precarium simile commodato dicitur *l. 1. §. 3. pr. ff. de prec.* cujus possessio cum proprietate penes concedentem manet *l. 8. & 9. ff. commod.* (2.) ex *l. 3. ff. uti possid.* Ubi Ulpianus ita auspicatur: si duo possideant in solidum, videamus quid sit dicendum. Proponit enim ibi casum concernentem possessionem justam & injustam, & dicit se ex justa causa: alterum vero vi aut clam possidere; qualis possessio injusta est *l. 7. §. 4. ff. comm. divid.* Decisionem autem ita format; si à me possides, superior sum interdicto, si vero non à me neuter nostrum vincetur; nam & tu possides & ego. (3.) ex *l. 6. §. 1. de A. v. A. P.* ubi absens civiliter & justè, & alter ingressus naturaliter & injustè possi-

possidet. (4.) Notabile exemplum lucet in *l. 35. §. 1. ff. de pignor. act.* Ubi possessio ita dicitur transferri ad creditorem, ut debitor re sua pro conducto utatur, unde creditori locanti est animus possidendi & retinendi, conducenti vero non est animus possessionem adipiscendi *l. 37. ff. eod.* hinc creditor per eos qui hypothecam dederunt & eandem ab eodem conduxerunt, possidere videtur *l. 37. ff. de A. v. A. P.* Eandem tamen rem dicitur debitor possidere etiam, quoad usucapionem *l. 1. §. 15. ff. de A. v. A. P. l. 16. §. 33. §. 4. ff. de usucap.* Hinc *l. 13. ff. de usucap.* dicitur res pignori accepta non posse usucapi, quia pro alieno sc. hoc respectu possidetur. Interim tamen jus hypothecæ 40. annis præscribitur *l. 7. §. 1. C. de præscript. 30. annor.* Aliàs etiam creditor possessor esse negatur *l. 15. §. 2. ff. qui satisfaciant.* ut creditor onere satisfaciendi levetur. Quod exemplum Dn. Biccium ita stringit, ut propriæ conscientiæ quasi stimulo adactus fateatur *p. 69.* creditorem rem sibi pignori traditam verè ac propriè naturaliter tamen possidere. Quod vero statuatur creditorem solum possidere, in eo videtur impingere in leges pro debitore modò allegatas. Et cum concedat quod creditor possideat naturaliter, concedet etiam illud quod alter possideat civiliter; nam dato uno oppositorum, dabitur & alterum: Civilis enim possessio naturali opponitur. Possunt igitur duo unam rem in solidum, diverso possessionis genere possidere. Ita sentiunt: *Tholos. in Syntag. jur. univers. p. 13. Duarenus p. 642.* quem tamen Dn. Schnobelius *disput. 20. thes. 21.* pro negativa sententia minus rectè allegat. *Bachov. in Treutl. disp. 21. thes. 3. lit. K. p. m. 321. Schneid. §. 5. Inst. de Interd.*

XII. Ratione qualitatis solet possessio etiam dividi in justam & injustam *l. 3. §. 5. ff. de A. v. A. P. l. 2. §. 3. ff. uti possid.* Illa est, cum quis ex justa causa rem possidet *l. 1. ff. pro suo. l. 3. §. 21. ff. de A. v. A. P.* Quò spectat etiam si quis authore prætore possidet *l. 11. ff. d. tit.* Qualis possessio contingit 1. quando iudex non quidem ex primo, sed ex secundo decreto jubet rem non caventis de damno infecto possideri *l. 5. ff. comm. divid.* 2. per adjudicationem *l. 2. l. 3. in fin. ff. fin. reg.* Cujusmodi exemplum occurrit etiam in Jur. Svec. *c. 31. Tingm. B. l. l.* his verbis: *förtly thet togs medh domom uth: och en annars.* Hinc b. f. possessor dicitur qui authore iudice comparavit *l. 137. ff. de R. I. l. 28. in fin. ff. de nox. act.* 3. Per assignationem. *§. 1. Inst.*

§. 1. *Inst. de assignat. libert.* 4. per adjectionem §. 1. *Instit. de eo cui libert. caus. bon. addicant.* l. 4. §. 7. ff. *de fideicom. libert.* 5. Per jus accrescendi l. 59. in fin. ff. *de acquir. hered.* 6. Per institutionem extranei heredis testamento factam, possessio iusta accidit §. 7. *Instit. de hered. qual. & diff.* vid. *Tholos. in Synt. jur. univers. lib. 1. C. 13. p. 14. n. 27.* Hæc verò sc. iniusta, cum quis vi aut clam in alienam possessionem irrumpit i. e. qui vacuum possessionem, furtim, re ipsa actualiter, ignorante eo cuius interest, ac metuens sibi moveri ejus controversiam, nullâ denique ratione motus apprehendit l. 6. §. 1. l. 25. §. fin. ff. *de A. v. A. P.* l. 1. §. 18. ff. *eod.* l. 67. ff. *de furt.* Dicitur verò ita ratione qualitatis possessio dividi, quoniam justum vel injustum esse, à titulo & scientia proficiscitur, minimèque ipsam possessionis essentiam ingrediatur, ut sæpiùs antea dictum.

XIII. Definitioni & Divisionibus excusis succedunt causæ (quæ aliàs tituli dicuntur l. 4. *C. de contrab. empt.*) ex quibus possessio acquiri solet, quas Ictus partim in l. 1. ff. *pro suo.* partim in l. 3. §. 21. ff. *de A. v. A. P.* recenset; quales sunt: pro emptore, pro legato, pro donato, pro dote, pro herede, pro noxæ dedito, pro suo, sicut in his quæ terrâ marique vel ex hostibus capimus, vel ipsi ut in rerum natura sint fecimus. *Bachov.* tamen asserit omnes causas ibidem non exprimi *Vol. 2. Disp. 21. p. m. 270.* Ideò aliæ his adjiciuntur puta rei judicatæ l. 3. §. 1. ff. *de pub. in rem act.* vel si res tradita sit solvendi causa, unde nascitur titulus solutionis l. 4. ff. *de pub. in rem.* adjudicatio l. fin. *Inst. de offic. jud.* l. 7. ff. *de pub. in rem.* permutatio d. l. 7. §. 5. ff. *eod.* jusjurandum, si quis juret rem suam esse d. l. 7. §. 6. ff. *eod.* causa pignoris & precariæ l. 13. §. 1. ff. *de pub. in rem act.* l. 7. §. 4. ff. *Comm. divid.* In *Jur. Suec.* puta *C. 1. Jordb. 22. 5.* recensentur causæ possessionis rei immobilis: Fem åro Lagafång Jorda i Sweriges Laghum. Ett år arff/om laglika årff/år: annat år skipte am laglika skipt år. Tridie år köp/ am laglika köpt år. Fierde år gåff am laglika gifwit år. Fempte år wädsätt/am laglika wedsätt år och förståndin år.

XIV. Causa verò illa ex qua possessio denominatur dat titulum possessioni, isque justus in omni possessione ad præscribendum habili desideratur l. fin. *C. de Usucap. pro hered.* l. 4. *C. de*

D

præ-

prescript. long. temp. l. 24. C. de R. V. Hinc in jure Suec. C. 1. Jordab. 22. titulus ille exprimitur his verbis: *Alt laghfångit är rettfångit.* Quales tituli in superiori thesi modò enumerati sunt, eorumque explicationem pro re nata sequens thesis breviter exhibebit.

XV. Itaque 1. pro emptore possidet qui vel reverà emit, non enim sufficit opinari se pro emptore possidere; sed debet causa emptionis subesse *l. 2. ff. pro empt.* Ita in Jur. Suecan. C. 15. Riusb. 22. in fin. dicitur: *wart och wingat/tå är laglika köpt Conf. c. 1. Röp. S. 2.* vel qui litis æstimationem obtulit pro emptore incipit possidere. *l. 1. 3. ff. pro empt.* æstimatio enim vim habet emptionis. Præstitâ igitur emptione rei præsentis, dominium rei statim transit in possessorem, cum ejus possessionem nactus fuerit voluntate actoris *l. 46. ff. de R. V. l. 7. S. 1. ff. de pub. in rem act. l. 22. ff. rer. amotar. l. 5. S. 1. ff. Commod. l. 21. S. 2. ff. de evict.* 2. Pro legato possidet, cui revera legatum *l. 1. ff. pro legat.* Cujusmodi possessionis mentio fit in Jur. Suec. C. 19. Erfdab. S. 2. 3. Pro donato cui donationis causa res tradita est, nec sufficit opinari, sed & donatum esse oportet *l. 1. ff. pro donat.* Hujus mentio fit in J. S. c. 18. S. 1. Erfdab. S. 2. *Nu ån gårdar/Jord eller andre ågur åre gifna honom etc.* 4. Ut titulus pro dote Usucapionis justissimus titulus dicitur *l. 1. ff. pro dot.* Ita etiam possessionis dici potest, cum usucapio sine possessione contingere non possit *l. 25. ff. de Usucap.* In J. S. c. 14. Giffimb. 22. *Tå hafwer han wiford medh tolf manna Sedhe/att thetta war honom målt å festninge stånno och gifwit å giffro qwålde.* 5. Pro herede qui putat se heredem esse *l. 11. ff. de hered. petit. S. 3. Inst. de Interd.* vel justam causam habuerit existimandi se heredem esse *l. 33. S. 1. ff. de Usucap.* vel qui res alienas à defuncto in hereditate relictas possidet per *l. 1. ff. pro hered.* In Jur. Suec. c. 15. S. 7. Kong. S. *Hafwer och nåfor byamans Son eller Swen arff i nåkrom Stadh i Swerike årfft.* 6. Pro suo possidet Generaliter is, qui vel ex tali causa ex qua dominium acquiritur possidet *l. 1. ff. pro suo.* Unde in Jur. Suec. c. 14. Röp. B. S. 2. dicitur: *The byamans swena som hafwa sitt egit.* vel aliàs ex causa donationis emptionis &c. & pro emptore & pro suo possidere dicitur *d. l. 1. ff. pro suo.* Specialiter verò pro suo possidere

dere dicitur, qui deficiente alio titulo ex æquitate se tuetur, quomodo possidemus omnia quæ mari, terra, cœlo capimus, aut quæ alluvione fluminum nostra fiunt. Item quæ ex rebus alieno nomine possessis nata, possidemus: veluti partum hereditariæ aut emptæ ancillæ, pro nostro possidemus &c. *l. 2. ff. pro suo*. Cujusmodi exemplum etiam in Jure Suec. videtur haberi de re inventa in littore maris, cujus triens inventori; possessori verò duæ partes cedunt, ut patet ex *C. 14. Tiufb. S. 1. Hitter man wraf å salto watne / eller siostrand friste / ther retter ågande år eigh nâr / eller hans budh / och weet eig hwardt hans år kommit: Lyser han thet laglifa / tå åger han tridiung som hitte / och åganden twelurt Conf. C. seq. cum undec. ejusdem tit. de furtis*. Pro derelicto dicitur quis possidere eas res quas aliquis eo animo abjicit, ut in rerum suarum numero esse nolit *l. 1. l. 2. & l. 5. §. 1. ff. pro derel. l. 36. ff. de Stipulat. Servor. §. 47. Inst. de R. D. Verum merces levandæ navis causa in tempestate ejectæ dominorû erunt, quia palam est eas eo animo non ejici, quod quis eas habere nolit, sed quò magis periculum maris effugiat §. 48. Instit. de R. D. l. 7. ff. pro derel. l. 9. §. 8. ff. de A. R. D. Idem evincitur etiam ex Jur. Suec. c. 11. §. 1. Slip. B. S. 1. Thet goh thet Bthfastas giåldes åter. Si verò animo derelinquendi quis projecet, tum inventori res cedit, nec furti tenetur *l. 43. §. 11. ff. de furt.**

XVI. Circa causas illas etiam agitari solet hæc quæstio, quâ quæritur, an quis ex pluribus causis simul possidere possit? Quam Paulus *l. 3. §. 4. ff. de A. v. A. P.* affirmare videtur. Idque duobus exemplis declarat, quorum unum est de eo qui rem aliquam emit & postea eandem usucapit; illius possessionis Una causa est emptio, atque sic titulus pro emptore possessori inde suboritur *l. 2. ff. pro empt.* Cui accedit titulus pro suo, non solum ante usucapionem; sed etiam post eandem, quemadmodum Ulpianus asserit *l. 1. §. 1. ff. pro suo*. his verbis: incipio & ante usucapionem pro meo possidere, quas causas idem Ulpianus ibidem combinat proferens in *l. 1. ff. eod.* hæc verba: ex causa emptionis & pro emptore & pro suo possideo. Altera autem causa est usucapio; nam longo tempore rem possidendo potest quis eandem usucapere *arg. l. 3. ff. de Usucap.* imò triennio res mobilis usucapi

potest. *Inst. de Usucap. Cui convenit Jus Suec. C. 15. in fin. Erfdab.*
22. *Þhlete hwar skyldskap sin får án triggia áhra háffð ákommer /*
eller áge den arff som i Handom hafwer. Immobiles verò per
longi temporis præscriptionem i. e. inter præsentés 10. inter ab-
sentes 20. annis usucapiuntur *Instit. de Usucap. l. un. C. de Usucap.*
transform. De Jure verò Suecano res immobiles etiam triennio
usucapiuntur *C. 18. Jordab. 22. Alle the jorda man hafwer ohin*
drade och oqwalda innan try áhr / hwadh thet ár kópt eller skipte /
och witne thet tolff mån / hafwi ingen wáld á the jord tala som fá
lenge hafwer oqwald stándit. Conf. C. 14. in fin. eod. Quocirca
rem talem pro suo rectè quis possidere dicitur. Alterum verò
exemplum agit de eo, qui succedit ei qui pro emptore rem possi-
debat. Ubi heres quo ad suam personam pro herede; quo ad
personam verò defuncti rem eandem quam ille emit pro empto-
re possidere videtur; atque sic ex eadem causa ex qua possideba-
tur à defuncto, etiam ab herede possidetur. Plura exempla pro-
ponit Ulpianus in *d. l. 1. ff. pro suo.* in rebus nobis donatis & lega-
tis, quas non tantum pro donato & legato; sed etiam pro suo
quis possidet. Rationem hujus rei Ictus etiam ibidem sc. in *l. 3.*
§. 4. ff. de A. v. A. P. subjungit, ostendens differentiam inter do-
minium & possessionem, dicens nos non posse ita ex una dunta-
xat causa possidere, sicut dominium non potest nisi ex una causa
contingere. Præterea videtur ipsa utilitas exigere, ut quis ex plu-
ribus causis propter majorem certitudinem rem possidere pos-
sit; sic enim melius dominium rerum quas possidemus acquiri-
tur, ut si ex una causa possessio interrumpatur, ex alia vicissim
causa possit usucapi, atque ita possessionem suam tot titulis con-
firmando prudenter sibi cavet & prospicit, ut quicquid accide-
rit, res sibi acquiratur. Si igitur ita evenerit, ut aliquis unam rem
ex pluribus causis puta pro donato & pro emptore possidens, in-
terdictum possessorium instituat allegando unam saltem causam
v. c. emptionis, in qua probanda forte deficiat, atque ita causa
caderet, ei non interdicitur interdicto eodem, quo possessionem
sibi assererat ex aliis causis puta hereditatis, uti, non refragante
rei judicatæ exceptione, ut loquitur *Dn. Bicc. p. 228.* asserens ali-
am rem in judicium deductam esse. Vid. *Hill. lib. 5. c. 16. in fin.* Nec
refert

refert an causæ istæ in idem tempus concurrant vel non? In priori enim exemplo Paulino nō concurrunt: in posteriori verò possessio eodem tempore ex utraque causa contingit.

XVII. Præterea & hoc circa causas illas notandum, quod nemo causam possessionis suæ mutare possit *l. 3. §. 19. ff. de A. v. A. P. l. 6. §. 3. ff. de precar. l. 5. C. de A. & R. P. l. fin. ff. si pars hered. petat.* Cujus effati hic sensus est, ut qui ex aliqua causa non possidet, proposito ac destinatione sua, ut ex ea possideat efficere nequit, ne quidem si b. f. subesse putet: falsa enim cogitatio non juvat *arg. l. 6. ff. ad Municip.* quia mutatio illa nihil aliud est quam novæ cujusdam possessionis adeptio, quæ solo animo fieri nequit *l. 3. §. 1. ff. de A. v. A. P.* Verum si factum intervenerit vel alterius qui jus in re habet, vel etiam solius possessoris aut detentoris, tum mutationem fieri statuunt Dd. mutatur enim causa extrinsecus ab alio *l. 5. C. de A. & R. P.* veluti si colonos fundum pro suo possidere sibi in animum inducit, non mutabit causam possessionis antequam dominum expellat, vel eundem venientem non admittat, per qualem exteriorem actum causa mutari potest: hinc facto proprio possessio injusta mutatur in aliam injustam clandestina in violentam *l. 6. §. 1. ff. de A. v. A. P. l. 25. §. 2. ff. eod.* & possessio nulla in aliquam veluti si depositarius rem penes se depositam lucri faciendi causa contrectaverit, deprensus possidere desinet *l. 3. §. 18. ff. de A. v. A. P.* Est autem verum 1. quoties quis sciret se b. f. non possidere, & lucrifaciendi causa inciperet possidere *l. 33. §. 1. ff. de Usucap.* 2. Non procedit de eo qui dimissa possessione ejusdem rei, denuò ex alia causa possessionem nancisci velit; sed de eo qui & corpore & animo possessioni incumbens, hoc solum statuit, ut alia ex causa id possideret *l. 19 §. 1. ff. de A. v. A. P.* 3. Non solum de civili; sed etiam de naturali possessione, dictum illud prædicari potest *l. 2. §. 1. ff. pro hered.*

XVIII. Expositis causis. Sequuntur personæ possessionem acquirentes, in quibus principaliter desideratur affectio possidendi *l. 1. §. 3. ff. de A. v. A. P.* Per personam hic intelligitur tam nostra propria; quia per nos metipsos possessionem adipiscimur *l. 1. §. 2. ff. de A. v. A. P. l. 10. ff. de A. R. D.* quàm aliena.

Alienæ verò personæ sunt tales, quæ vel jure aliquo nobis sunt
subjectæ, vel nullo. In illarum classem referuntur cum primis
servi qui dominis suis acquirunt *l. 10. §. 1. ff. de A. R. D.* etiam in-
vitis *l. 32. ff. eod.* & ignorantibus *l. 34. §. 2. ff. de A. v. A. P. §. 3. inst.*
per quas pers. cuiq; acquir. Naturalis enim simul & civilis ratio
svasit, alienam conditionem meliorem quidem etiam ignorantis
& inviti nos facere posse: deteriore verò non *l. 39. ff. de negot.*
gest. præcipuè quidem earum rerum quas peculiariter tenent,
ignorantes possessionem acquirimus *l. 1. §. 5. ff. de A. v. A. P. l. 3.*
§. 12. ff. eod. & *l. 44. §. 1. ff. eod. l. 31. §. 3. ff. de Usucap.* Aliarum
verò rerum scilicet non peculiarium scientes per eosdem acqui-
rimus & usucapimus *l. 2. §. 11. ff. de pro empt.* Si verò servus com-
munis sit, & ex re alterius dominorum acquisiverit, nihilominus
commune erit *l. 45. ff. de A. R. D.* Nam is sic omnium est, non quasi
singulorū totus, sed pro partib. indivisis ut intellectu magis par-
tes habeāt, quā corpore. Et ideò quicquid talis acquirat, id omnib.
acquirat pro parte ea, qua dominium in eo habent *l. 5. ff. de Stipul.*
Serv. Non obstat *l. 19. ff. de Stipul. Serv.* Nam ibi agitur de casu servi
possessi à duobus non dominis, quibus cum tantum acquirat ex
operis suis & re ipsorum, non potest quod ex unius re quæsitum
est, alteri acquiri, perinde ut accidit, ubi unus dominorum rei,
quam servus etiam simpliciter stipulatus fuit, incapax est, juxta
§. fin. Instit. de Stipul. Serv. Bachov. Vol. 2. Disp. 21. thes. 3. lit. D. p.
m. 298. Pac. ἐναυλοφαιών Cent. 6. quest. 91. imò per servum com-
munem sicut per proprium acquirimus etiam singuli in solidum,
Si hoc agat Servus, ut uni acquirat sicut in domino acquirendo
l. 1. §. 7. ff. de A. v. A. P. aliàs verò quicquid servus jussu domini
acquirat, tum ei soli acquirat *l. 6. ff. de Stip. Servor.* etiam per ta-
lem Servum in quo usumfructum habemus vel ex re nostra vel
ex operis servi nobis acquiratur *l. 49. ff. de A. v. A. P. l. 10. §. 3. ff.*
de A. R. D. §. 3. Inst. per quas pers. cuiq; acquir. nec ad rem perti-
net, quod ipsum non possideamus, nam nec filium *l. 1. §. 8. ff. de*
A. v. A. P. Per servum denique fugitivum etiam acquiratur nobis,
quamdiu ab alio non possideatur *l. 1. §. 14. ff. eod. l. 25. §. 2. in*
fin. ff. de liber. caus. Conf. l. 13. & 15. ff. de A. v. A. P. Ubi dicitur
quod talis servus possessionem sui intervertere nequeat. Et cum
possi-

possideamus eum, mirum non erit, si possessio per eundem nobis acquiratur. Excipitur tamen is qui ad libertatem proclamatur, & diu in libertate est moratus *l. 3. §. 10. ff. de A. v. A. P.* Non obstat *l. 15. ff. de pub. in rem act.* Ubi Pomponius dicit se per Servum fugitivum possessionem nactum non esse. Nam dicta lex intelligenda est de possessione naturali, quæ per talem Servum non acquiritur; quia possessio quam dominus in tali servo retinet, merè civilis est, unde *Bachov. Vol. 2. Diss. 21. p. 290.* colligit talem quoque esse earum rerum, quas servus talis apprehendit, possessionem nempe civilem. Non tamen per quosvis servos acquiritur; nam per servos pignori datos non acquiritur *l. 1. §. 15. ff. de A. v. A. P.* Debitor enim hunc servum desit possidere, eò quod possessio in creditorem transferatur *l. 9. §. 2. ff. de pignor. act.* Neq; per hereditarios heredi *l. 1. §. 16. ff. de A. v. A. P. l. 18. ff. de A. R. D. l. 43. ff. de acquir. hered.* Sed hereditati ea enim defuncti non heredis personam sustinet *l. 34. ff. de A. R. D. l. 22. ff. de fidejuss. l. 24. ff. de novat. Instit. de Stipul. Serv. in pr. l. 13. §. 2. ff. ad leg. Aquil. l. 43. ff. eod. l. 15. ff. de Interrogat.* Unde in multis partibus juris pro domino habetur, adeoque hereditati quoque ut domino per servum hereditarium acquiritur *l. 61. ff. de A. R. D. l. 31. §. 1. ff. de hered. instit. l. 15. in fin. & l. 22. ff. de Usucap. l. 116. §. 3. ff. de legat. 1.* De Servis hoc in genere notandum probè, quod per illos possessio nobis acquiratur, si & ipsi nobis acquirere velint *l. 1. §. 19. ff. de A. v. A. P.* quò spectat quoque ancilla, perquam quis possessionem non secus ac per Servos nancisci potest *l. 1. §. 12. ff. eod.* Porrò eò referri solent etiam filii, ratione patriæ potestatis, qui olim parentibus suis, exceptis pecuniis castrensibus *l. 10. ff. de pec. Cast. Conf. l. 67. C. de bonis que lib. in potest.* omnia acquisivere *§. 1. Instit. per quas pers. cuique acquir. l. 1. §. 5. ff. de A. v. A. P.* ita ut quicquid filius peculiari nomine apprehenderit, id statim pater ejus possideat, licet ignoret filium in potestate sua esse *l. 4. ff. de A. v. A. P.* Per talem verò filium quem justo ductus errore, putat filium suum esse, qui non est, possessio non acquiritur *l. 50. ff. de A. v. A. P.* In harum verò classem quæ nullo jure sunt nobis subjectæ referuntur liberæ personæ, per quas possessio

sessio etiam acquiri potest *l. 2. ff. de A. v. A. P. l. 20. §. 2. ff. de A. R. D.* quales personæ sunt procuratores, tutores & curatores *l. 1. §. 20. ff. de A. v. A. P.* quorum opera nobis etiam ignorantibus acquiritur *l. 42. §. 1. l. 49. §. fin. ff. de A. v. A. P. l. 41. §. 47. ff. de Usucap. l. 13. ff. de A. R. D. l. 2. l. 9. l. 34. ff. de A. v. A. P.* Et quamvis subtilitate juris per liberam personam nobis nulla obligatio acquiri possit *l. 126. §. 2. ff. de V. O.* Utilitatis tamen causa receptum est, ut per procuratorem possessio acquiratur *l. 8. C. de A. & R. P.* si eâ mente sit, ut operam suam nobis accommodare velit *l. 1. §. 20. ff. de A. v. A. P.* Ut verò hic acquirere possit, videtur requiri mandatum speciale *l. 42. §. 1. ff. de A. v. A. P.* Ubi procurator protinus acquirere dicitur, si domino mandante emerit rem. Qui verò in genere mandat, non videtur mandatum dedisse de emendo vel vendendo per *l. 63. ff. de procur.* Quod ulterius ex clausula illa liquet, quam Ulpianus *d. l. 42.* adjungit dicens; quod si sua sponte emerit non acquiri possessionem domino, nisi ratam habuerit emptionem. Neque quicquam facit *l. 1. §. 20. ff. de A. v. A. P.* pro procuratore generali, quem *Duarenus* ibidem, intelligi existimat *p. 628.* Nam procuratores tutori & curatori, qui pupillis & minoribus ex generali mandato, possessionem acquirunt, sub eadem qualitate in *d. §.* non comparantur; ratio enim disparitatis inde elucet, quoniam tutores & curatores à lege vel magistratu plenam & liberam administrationem extra casus exceptos habent, ita ut jus dominio proximum habeant: hinc tutores domini loco habentur *l. 27. ff. de administ. tutor. l. 56. ff. de furt.* Quod apud procuratorem secus est. Vid. *Bachov. Vol. 2. d. Disp. p. m. 302. §. seq.* Ubi etiam responder ad *l. 41. ff. de Usucap.* quæ pro procuratore generali adduci solet, dicens necessariam consequentiam non esse, ut quod sequitur de possessione acquirenda, de eodem genere procuratoris accipiatur. De procuratoribus hîc etiam quæri solet? an nim. res nomine domini sibi traditas; nomine verò suo accipientes, possint efficere quo minus domino possessio acquiratur. Quod negatur; nam si quis procuratori meo rem tradiderit hoc animo, ut mihi acquirat, ille quasi sibi acquisiturus acceperit, nihil aget in sua persona, sed mihi acquirat *l. 37. §. fin. ff. de A. R. D. l. 13. ff. de donat.* Nam a-
ctus

Etus ille naturalis per quem possessio apprehenditur, non radicatur in persona procuratoris, qui tantum operam suam nobis, accommodare dicitur *l. 1. §. 20. A. de A. v. A. P.* imò alienæ possessioni saltem ministerium præstat *l. 18. ff. eod. l. 15. ff. de Const. pec. l. 13. §. 12. ff. de hered. petit.* Vid. *Bachov. in d. Disput. p. m. 300. & seq.* Ubi legibus obstantibus satisfacere videtur, quamvis *p. 302.* iudicium suum suspendat tenens *τὸ ἐπιχειρῶν*

XIX. Ex hæctenus dictis patescit quinam possidere nequeant? nempè 1. Furiosus & dormiens; quia intellectum possidendi non habent *l. 1. §. 3. 9. 10. ff. de A. v. A. P.* Furiosus tamen possessionem ante furorem jam acquisitam retinet *l. 27. ff. de A. v. A. P.* eamque usucapere potest *l. 4. §. 3. ff. de Usucap.* 2. Is qui alieno nomine possidet *l. 18. ff. de A. v. A. P. l. 10. §. fin. ff. de A. R. D.* 3. Qui in aliena potestate sunt *l. 49. §. 1. ff. de A. v. A. P.* 4. Qui rogavit ut precario in fundo moretur *l. 6. §. 2. ff. precar.* 5. Cui possessio sub certa conditione tradita, quæ non aliter accipientis fit, quàm conditio extiterit *l. 38. §. 1. ff. de A. v. A. P.* Econtra verò possidere possunt 1. quibus animus possidendi inest, ut ex *d. l. 1. §. 3. & seq. ff. de A. v. A. P.* patet. 2. Qui authore iudice possidet *l. 11. ff. eod. l. 137. ff. de R. J.* 3. Qui luxuriosè & profusè vixit stipulando sibi acquirit *l. 6. ff. de V. O.* 4. Sequester, cui partes possessione cesserunt, possidet in utilitatem victoris *l. 39. ff. de A. v. A. P.* quoties enim inter partes litigantes contentio de possessione fervet, toties sequestratio fiat necesse est *l. 17. §. 1. ff. de pos.* quam *Nicol. de passerib. à Genoa in Conciliat. leg. p. 307. cum d. l. 39.* ita conciliat dicens ultima verba *l. 17. ff. de pos.* referenda esse ad possessionem quæ proximè præcedit; non verò ad rem depositam quæ longius abest, ita ut sensus sit, possessionem apud deponentem manere, nisi apud Sequestrem ipsa possessio deposita sit, quod tunc dicit fieri ex mente Juliani in *d. l. 39.* cum partes expressè dicunt, se possessionem apud sequestrè deponere; quomodo dictas leges sibi invicem adversari negat. Vid. etiam *Bachov. in d. Disput. thes. 4. lit. F. p. m. 309. & seq.* Ubi prolixè disquirit de genuino sensu dictarum legum. De huiusmodi possessione agitur etiam in jur. Svec. *C. 30. §. 3. Jordab. 22. Så skal the deela i qvarstadhu stånda/ och skyld af the jord i taka hånder sättia/ ther til åganden/ åther komber. Conf. C. ult. Röp 22. §.* Pro possessore possidet

E

fidet

fidet prædo l. 11. §. 1. ff. de hered. petit. Dicitur autem is pro possessore possidere, qui nullo jure possidet §. 3. Instit. de Interd. 6. Infans etiam rectè possidere dicitur, si tutore authore cœpit; iudicium enim ejus suppletur autoritate tutoris l. 32. §. 2. A. v. A. P. Non obstat l. 3. C. de A. & R. P. Nam valde frequens est ut per species generi derogetur l. 80. ff. de R. J. Excipitur igitur iste casus à generali illa lege §. 2. ff. de A. v. A. P. Decius enim loquitur in d. l. 3. C. de Speciali casu, utpote de re donata, non de vendita vel alio titulo in infantem translata. Ex donationis verò causa res simpliciter & purè traditur, in tradente enim est plenus animus dimittendi possessionem, ut eò citiùs possessio in alium, in quo qualiscunque saltem animus est, transire possit arg. l. 18. §. 1. ff. de A. v. A. P. qualem affectum infanti inesse innuit, d. l. 3. C. ubi dicitur non plenus adesse affectus, unde aliquis tamen esse colligitur. Ideò verba illa in l. 32. §. 2. ff. de A. v. A. P. scilicet nullum esse sensum infantis Bachov. in d. Diss. p. m. 268. non simpliciter, sed secundum quid, & comparatè ad pupillum alium accipienda monet. Unde Duarenus ad l. 1. tit. de A. v. A. P. dicit verisimile esse, quod infans habeat animum tenendi rem sibi traditam, sicut sæpenumero videmus, pueros affectu duci in res sibi dono datas, dum avidè satis accipiunt quod sibi donatur. Ab hac sententia non abhorret Pacius évangelio Παύλῳ Centur. 6. quest. 94. Ubi dicit in reb. donatis specialiter & benignè receptum esse, ut earum possessionem infans acquirat, ne donatio careat effectu, quæ ante Justiniani constitutionem l. 35. C. de donat. absque stipulatione si facta esset, traditionem requirebat. Pupillus verò non solum tutore authore possessionem acquirit l. 1. §. 11. ff. de A. v. A. P. sed etiam sine ejus autoritate eandem nancisci potest l. 32. §. pupillus ff. eod. si ejus ætatis sit, ut intellectum capiat l. 1. §. 3. in fin. ff. eod. Aliàs de illis, qui possidere possint vid. Colleg. Argentorat. lib. 41. tit. 2. th. 7. & 8.

XX. Objectum verò possessionis istius, quæ à personis modè indigitatis apprehendi potest, sunt res corporales l. 3. pr. ff. de A. v. A. P. [incorporales enim propriè loquendo non possidentur l. 4. §. 27. ff. de Usucap. l. 43. §. 1. ff. de A. R. D. l. 10. ff. Si Servit. vind. quia tangi nequeunt §. 2. Inst. de reb. Corpor. Usus tamen earum pro possessione habetur l. fin. ff. de Servit. l. 32. §. 1. ff. de S.

*de S. P. U. l. 3. §. 2. ff. de aët. empt. l. 3. ff. de Usufr.] Illæque tam
 mobiles l. 3. §. 13. ff. de A. v. A. P. l. 30. §. 4. & l. 47. ff. eod. quæ
 Svecis dicuntur rörlskit gots C. 19. §. 2. & c. 20. §. fin. Kongb. S. 1.
 aliàs ödösöra c. 27. Tingb. 22. & passim. quàm immobiles l. 7. ff.
 de A. v. A. P. & l. 18. §. 3. l. 25. §. 2. in fin. & l. 30. ff. eod. quæ Sve-
 cis liggiande grund dicuntur C. 2. §. 2. Kongb. S. 1. Prætereà res
 illæ sint in commercio hominum necesse est; nam quæ sunt ex-
 tra commercium propriè possideri nequeunt; ut liber homo l.
 23. §. 2. ff. de A. v. A. P. & res sacræ, quæ sacro usui sunt consecra-
 tæ §. 7. Inst. de R. D. l. 30. §. 1. ff. de A. v. A. P. quarum mentio in
 jure Suecano C. 14. Ryrckb. nec non publicæ & universitatis §. 6.
 Inst. de R. D. l. 6. §. 1. ff. de D. R. l. 83. §. 5. ff. de V. O. l. 6. ff. de con-
 trab. empt. ut sunt; forum, theatrum, basilica l. 1. §. fin. ff. de A. v.
 A. P. quales Svecis dicuntur Land; eller häräd; allmendingia C. 31.
 BB. 22. almening; torgh Sk. B. S. 1. Porro requiritur, ut sint cer-
 tæ l. 3. §. 2. ff. de A. v. A. P. Incertū enim est, quod nescitur quid, quale
 quantumq; sit aut fuit l. 74. §. 1. ff. de V. O. l. 75. pr. ff. eod. Certa autem
 res cujus quantitas & locus exprimi potest l. 26. & 43. ff. de A. v. A. P.
 Rei possidendæ quantitas exprimitur etiam in Jure Suec. C. 15. §.
 7. Kong. S. 1. Eller åge thet Konungen och Stadhen / halff
 hwar thera. Et passim alibi, utpote C. 9. §. 5. in fin. Giffimb. S. 1.
 & c. 12. 13. & 14. ejusd. tit. c. 7. & 14. Erfdab. S. 1. Hinc res præ-
 cisè incerta & ratione loci & quotæ, dimidiæ, tertiæ &c. posside-
 ri à nemine potest l. 32. §. 2. ff. de Usucap. Denique ultima quali-
 tas rei possidendæ est vacuitas ab aliis possessoribus l. 12. C. de
 probat. l. 13. C. de distra. pignor. qua de re supra paulò fusius a-
 ctum. Cujusmodi res vacuæ sunt cum primis bona vacantia re-
 licta ab illis, qui è vivis intestati excesserunt, quæ proinde ad fi-
 scum transeunt l. 4. C. de bon. vacant. Talia bona Svecis dicun-
 tur dana arff/ quæ similiter ad fiscum transferuntur, nisi legiti-
 mus heres intra annum & noctem comparuerit C. 18. Erfdab.
 S. 1. c. 23. 22. eod. Deinde prædia vel loca deserta l. 1. & tot. tit.
 C. de omni agr. desert. l. 11. t. 58. quæ Sueci appellant ödesby.*

XXI. Declarato objecto succedit modus apprehendendi
 possessionem, qui modus sustinetur non solum corporis; sed et-
 iam animi adminiculo, ita ut ad acquisitionem ejus affectio rem

habendi cum corpore concurrat, secund. l. 3. §. 1. 3. 6. ff. de A. v. A. P. Hinc Paulus non veretur dicere: nullam possessionem acquiri posse, nisi animo & corpore. Quod denuò repetit l. 153. ff. de R. I. Non solum animo nostro; sed etiam alieno. Ita acquirunt ignorantes, furiosi & pupilli, qui animum possidendi habere non intelliguntur l. 1. §. 3. ff. de A. v. A. P. l. 32. §. 2. ff. eod. Similiter alieno corpore acquiritur; ut *thes.* 18. dictum. Ut autem nudo corpore non acquiritur; ita nec solo animo l. 4. C. de A. & R. P. §. 5. *Instit. de Interd.* Coniunctim igitur ad acquisitionem possessionis animus & corpus concurrant necesse est. Acquirere verò corpore & animo ita intelligendum monet Paulus d. l. 3. §. 1. ff. de A. v. A. P. ut necesse non sit omnes glebas circumambulare, sed sufficere ait, si quis quamlibet partem ejus fundi introverit, dum mente & cogitatione hac sit, ut fundum usque ad terminum velit possidere. Quod non solum de illis partibus fundi, quæ erant tempore apprehensionis; sed etiam de aliis partibus, quæ postea per alluvionem accreverunt, intelligendum l. 24. §. 2. ff. de legat. 1. l. 16. ff. de legat. 3. l. 16. ff. de pignor. Cui assertioni Celsus adversari videtur l. 18. §. fin. ff. de A. v. A. P. asserens, exercitum eam tantummodo partem, quam intraverit obtinere. Proinde *Duarenus p. 634.* dicit, dictum Paulinum accipiendum esse, cum exceptione, quæ talis est: nisi reliqua pars fundi possideri nequeat, veluti, quia ab alio occupata est; ut fit in d. l. 18. §. fin. Quo impedimento remoto, qui vis fundum ingrediens eâ mente, ut totum possideat, is secund. d. §. possessionem acquisivisse dicitur; si se. fuerit vacua & per alium non occupata. Et quamvis actus aliquis corporis intervenire debeat, non tamen semper necesse est rem contingere corporali apprehensione, sufficit enim fracty adscititius, (ut loquitur *Hillig. lib. 5. c. 9.*) interveniat, qui vel Propior naturali, vim apprehensivam habens, & naturâ ipsâ tantundem præstans; qualis est omnis is, quo res potestati & custodiæ nostræ subicitur. Ita 1. Emptor rei venditæ vel emptæ possessionem acquirit appositione custodis, veluti si acervum lignorum emerit, quem venditor eum tollere jusit, simul atque eundem posuit, acervus ipsi traditus videtur l. 51. ff. de A. v. A. P. 2. Per depositionem, quæ fit, si aliquem jusserit domi suæ deponere,

re, quod sibi traditum volebat, tum certum est, illum possidere, licet nemo id attigerit *l. 18. §. 2. ff. de A. v. A. P. Conf. l. 39. l. 79. ff. de Solut.* quo casu duo notanda veniunt 1. Ut res sit præsens 2. Ut partium seu contrahentium consensus intercedat, juxta *l. 1. §. 21. ff. de A. v. A. P.* 3. Per apprehensionem signi pro re signata. Ita mercium in horreis reconditarum possessio traditur, si claves apud horrea traditæ sint *l. 74. de contrab. empt. l. 9. §. 6. ff. de A. R. D.* 4. Per signationem rei possessio acquiritur, unde trabes traditæ videntur, quas emptor signavit *l. 14. §. 1. in fin. ff. de pericul. & comm. rei vend.* Hinc in jur. Svec. c. 43. B. B. L. L. dicitur: *Ägger man märke å anners mans ting/dödt eller qwick / och vill sigh swå annars mans ting tilegna.* 5. Per adoptionem, quo in casu possessio bonorum adoptati transfertur in adoptantem *l. 16. ff. de precar.* 6. Per retentionem Ususfructus rei, quam quis plenè, animo domini possidet, transfertur possessio in alium, ipsâ proprietate donatâ vel venditâ *l. 28. C. de donat.* In omnibus istis casibus acquiritur possessio visu & affectu, juxta *l. 1. §. 21. ff. h. t.* qui interpretatione juris corporali apprehensioni æquivalet. 7. Per constitutum, cum videlicet possessor alicujus rei hunc sibi proponit scopum, ut alieno nomine se possidere constituat, per ejusmodi animi destinationem possessio transit in alium *l. 17. §. 1. ff. de A. v. A. P.* Is enim possidet, cujus nomine possideretur *l. 18. ff. eod.* Et quamvis actus apprehendendi rem corporaliter, à parte ejus, in quem possessio transfertur, non interveniat; tamen jus fingit, actum corporalem constituentis se possidere nomine alterius, esse actum corporalem ejusdem, in quem talis possessio transfunditur. Vid. *Schneid. §. 5. Inst. de Interd. v. 110.* Per cujusmodi fictiones efficitur, non ut sit verè quod fingitur; sed ut iidem sint juris effectus, qui futuri si verè esset. Unde vulgò dicitur, fictio tantundem operari, quantum veritas. Ita per fictionem juris illi, qui pro Repub. ceciderunt, in perpetuum vivere, intelliguntur *§. 1. Instit. de excus. tutor.* item reversus ab hostibus semper in civitate fuisse fingitur *§. 5. Instit. quib. mod. jus pat. pot. sol.* nec non in utero existens, jam natus esse existimatur *l. 7. ff. de stat. hom.* ut & defunctus apud hostes ante captivitatem occubuisse *l. 12. ff. qui testam. fac. poss. §. fin. Instit. quib. non est perm. fac. test.*

test. censetur. Hinc ait Imperator §. 44. *Inst. de R. D.* nudam voluntatem domini interdum sufficere ad rem tradendam. Quod Gajus etiam inculcat *l. 9. §. 5. ff. de A. R. D.* vel remotior, quando rei alicujus apprehensio vice hujus fungitur. Idque in una re receptum esse ait *Hillig. in d. l. lit. E.* quando scilicet instrumenta donationis vel emptionis eo animo traduntur, ut pro rei traditione cedant *l. 1. C. de donat.* Jus enim fingit ipsam rem apprehensam esse voluntate tradentis cum animo acquirentis concurrente, unde adversus donatorem actio in rem quoque conceditur *d. l. 1. C. de donat.* Similiter dubium occurrit circa animum, quem quidam ad acquisitionem possessionis civilis non requiri statuunt, moti hac ratione; quia ingressus fundum absentis, adipiscitur naturalem ejus possessionem, remanente civili penes proprietarium absentem, qui domum revertens & vim majorem metuens suspicatur se non admitti, sed potius repelli, amittit possessionem civilem cum naturali *l. 6. ff. de A. v. A. P. Conf. l. 25. §. 2. ff. eod.* quæ ita amissa unitur cum naturali antea acquisita, ita ut hæc trahat ad se illam vacantem, etiam possessore ignorante; quomodo ille, qui possessionem naturalem prius obtinebat, ignorans etiam & sine animo civilem acquirere videtur. Verum ad istud dubium respondent Dd. teste *Schneid. d. §. n. 97.* quod ingrediens initio animi sui destinatione possessionem plene acquirere intendebat. Sed cum civilis tunc temporis non fuerit vacua; ideo naturalis tantum illi obtigit, & cum non constet animum esse mutatum, videtur adhuc esse in eodem proposito acquirendi civilem possessionem, præsertim cum probatio mutatae voluntatis ei debeat incumbere, qui convenitur *l. 3. ff. de probat.* Animus verò ille in jure multifariam exprimitur: dicitur enim affectus *l. 3. §. 3. ff. de A. v. A. P.* intellectus & affectio *l. 1. §. 3. ff. eod.* mens & cogitatio *l. 3. §. 1. ff. eod.* propositum *l. 46. ff. eod.* & opinio *l. 22. §. 1. ff. de noxal. act.* Cujusmodi animus debet esse constans, non errans *l. 34. §. 1. ff. de A. v. A. P.* nec titubans *l. 11. C. de Condict. indeb.* neque perterritus *l. 3. §. 8. ff. de A. v. A. P.* sed judicio & intellectu suffultus *l. 32. §. 2. ff. eod.* & *l. 1. §. 11. ff. eod.* rem certam respiciens *l. 34. ff. eod.* & cum destinatione rem sibi habendi conjunctus *l. 67. ff. de furt.* proveniens vel à b. f. vel mala

l. 32.

l. 3. §. 22. ff. de A. v. A. P. Bona fide possidetur, quod habetur ille-
sa rei alienæ conscientia l. 109. ff. de V. S. l. 27. ff. de Contrab. empt.
l. 32. §. 1. ff. de Usucap. l. 3. ff. ad L. Fab. de plag. l. 13. §. 2. ff. de pub.
in rem act. Mala verò fide quod cum læla rei alienæ scientia tene-
tur l. 7. §. 5. ff. pro empt. l. 20. §. 11. ff. de hered. petit. §. 4. vers. de-
inde Instit. per quas pers. cuiq; acquir. l. 12. ff. de Usucap. l. 33. §. 1. ff.
eod. l. 2. C. de hered. petit. Caret igitur b. f. 1. qui rem alienam
scienter emit l. 2. §. 1. ff. pro empt. 2. qui alienam possessio-
nem vi invadit l. 5. ff. de A. v. A. P. nesciens ullam cau-
sam possessionis prætere, ut fur & raptor l. 13. ff. de hered. pe-
tit. l. 16. §. 4. in fin. ff. eod. In dubio autem quis b. f. possidere præ-
simitur l. 18. §. 1. l. 21. ff. de probat. l. pen. C. de eviçtionib.

XXII. Cum bonæ fidei mentio hîc facta sit; ideò de b. f.
possessoris attributo quoque non immeritò nunc agendum,
quod ipsi quatenus talis competit concernens fructuum perce-
ptionem, quos prætextu b. f. ex præsumptione probabilis opinio-
nis dominii, quæ ipsi tantundem præstat, quantum veritas,
quamdiu verus dominus ignoratur *l. 136. ff. de R. I. acquirit, eo-*
rumque dominus perceptione efficitur §. 36. Inst. de R. D. non se-
cus ac dominus ex veritate solius dominii jure, percipiendo ac-
quirit quicquid ex re sua provenit juxta l. 49. §. 1. ff. de R. V. [jus
tamen domini supervenientis tanquam fortius b. f. extinguit, &
effectum ejus suspendit. Hinc non solum fructus extantes; sed
etiam universos post litis contestationem restituere tenetur l. 22.
C. de R. V.] Perceptio verò illa non tantum in fructibus natura-
libus, sed etiam in industrialibus cernitur. Quod patet cum pri-
mis ex l. 48. ff. de A. R. D. Ubi dicitur b. f. possessori non tantum
industriales i. e. qui operâ & diligentia ejus producuntur; sed et-
iam illi, qui culturam ejus excedunt spontè sua provenientes;
quales sunt naturales attribuuntur. Quod innuit vox omnes,
quam Paulus industrialibus opponit, quæ vox ad aliorum indu-
striam non potest restringi, quasi Paulus indigaret voculâ illâ
illos fructus, qui alterius alicujus opera proveniunt. Dicit e-
nim ille b. f. possessorem penè loco domini esse, quoad fructus
attinet. Dominus verò naturales fructos suos facit §. 31. Inst. de
R. D. & §. 19. Inst. eod. l. 6. ff. de A. R. D. Ergo etiam b. f. posses-
sore §. 35. Inst. de R. D. Si verò b. f. possessori naturales fructus
non

non possent cedere ideò, quoniam in illis producendis nulla ejus
 opera intervenit, cur quæso illi attribuantur à quibusdam, fru-
 ctus aliorum opera producti? nam nec illi ejus diligentia præde-
 unt. Prætereà evincitur idem ex *l. 25 ff. de Usur.* Ubi omnis fru-
 ctus dicitur percipi nō jure seminis, sed jure soli, imo in *S. 1. d. l. 25.*
b. f. possessori plus juris in percipiendis fructibus tribuitur quam
 fructuario, quippe cujus non fiunt antequam ab eo percipiantur,
b. f. verò possessori cedunt, quoquo modo à solo separati fuerint
l. 13. ff. quibus mod. Usufr. amitt. l. 78. ff. de R. V. Non obstat *l.*
45. ff. de Usur. Unde quidam concludunt *b. f.* possessorem non
 fructus naturales; sed saltem industriales sibi acquirere. Nam
 ejus legis sensus non est hic, quasi nullus *b. f.* possessor fructus na-
 turales suos faciat. Id enim modò allegatis legibus adversaretur;
 sed ejus sensus est hic, quod non quilibet *b. f.* possessor tales
 fructus suos faciat, veluti si sit talis qualis in *d. l.* describitur,
 quippe qui titulo valido caret, ob donationem illam quæ regula-
 riter inter conjuges est prohibita, ne vel matrimonia essent ve-
 nalitia *l. 2. ff. de donat. inter vir & uxor.* vel donator in paupertate
 incidere, donatarius verò ditior evaderet *l. 3. in fin. ff. de do-*
nat. int. vir. & uxor. Unde apparet donatarium fructus sibi ac-
 quirere industriales; quia ratio prohibitionis in eo casu cessat.
 Donans enim non redditur pauperior, quia citra operam dona-
 tarii ejusmodi fructus non esset lucraturus: nec hic ditior, quia
 ex labore suo eos percipit. Hinc non immeritò Ulpianus fru-
 ctus quoque ut usuras licitam habere donationem scribit *l. 17. ff.*
de donat. int. vir. & uxor. Conf. *l. 40. in fin. ff. de A. R. D.* Huc
 non incommodè quadrare videntur ea quæ in *J Svec. C. 14. Jor-*
dab. S. 1. habentur: *Hvar som Røpir Jord / eller med skipte*
før af androm före afrad; daga eller / medh wedh setning / tā haf-
wihan afradh som Jord tā åger. Idem asseritur *C. 19. S. 1. 22. e-*
jusd. & c. 5. S. Röp. 22. Tā skall han affodo hafwa / som Bp hafwer
födt etc. Aliàs de hac difficili controversia videri possunt: *Cl-*
ariss. Ictus Helmstad. Dn. Havn in observ. ad Wesemb. tit. de R. V. n.
7. Zæs. ad Dig. tit. de A. R. D. num. 65. & seqq. Hillig. lib. 4. c. 25.
Harpp. tom. 2. S. 25. Inst. de R. D.

XXIII. Hinc non minus alia controversia & maximè in-
 trica-

tricata quaestio exurgit; numquid b. f. possessor fructus perceptos domino supervenienti & rem evincenti restituere teneatur? Quam lecti magni nominis negant, nec minoris auctoritatis affirmant. Utrobique non levis armaturæ argumenta prostant. Nos tamen in affirmantium castra secedimus suffulti cum primis hoc argumento: Si in condemnatione ejus qui b. f. possessor fuit, non habetur ratio fructuum consumptorum neque percipiendorum, sequitur quod perceptorum; Sed verum p. E. & p. Consequenter probatur; quia tot sunt genera fructuum, & alias nullos fructus restitueret. Minor verò fundatur in §. 2. *Instit. de offic. jud.* quod argumentum paulò fusiùs deductum apud *Magnif. Dn. Franzk. Exercit. 4. quest. 8.* reperitur. Præterea non incommodè idem probari potest ex *l. 48. ff. de A. R. D.* Ubi b. f. possessor fructus suos facere dicitur interim i. e. explicante Gothof. usque dum b. f. possidet sc. ante evictionem & litis contestationem. Hinc in *d. l. 48. dicitur* b. f. possessor penè loco domini esse, quæ vocula penè haud obscure arguit b. f. possessorem non in omnib. loco domini haberi, & per consequens instar domini irrevocabiliter fructus in suum dominium redigere non posse. Unde b. f. emptor dicitur fructus percipere quamdiu fundus non fuerit evictus *l. 25. §. 1. ff. de Usur.* Si enim status ejus mutatus fuerit, ita, ut b. f. amplius non duret, quod fit cum dominus rem evicerit, & possessorem dominum non fuisse probaverit, tum fructus suos non fecisse censetur. Cessante enim causa cessat effectus, unde Gajus *l. 139. ff. de R. 7. ait:* non videri perfectè cujusque id esse, quod ex causa auferri potest. Succedit itaque regula juris, quod ex re mea vel natum est *l. 2. l. 6. ff. de A. R. D.* vel superest meum est *l. 49. §. 1. ff. de R. V.* Spectant igitur fructus ad b. f. possessorem, dum res non evincitur, quam explicationem firmant insuper *l. 2. §. 1. & l. 6. ff. de in diem addict.* Non obstat, quod possessor transferendo istos fructus, per alienationem faciat eos irrevocabiliter transire in emptorem. Nam fructus percepti non tam actione reali quam personali condicuntur, tanquam sine causa apud possessorem existentes. Personalis autem actio non datur in tertium. Vid. *Zaes. tit. de A. R. D. n. 71. & seq.* Ubi eruditè hanc controversiam decidit. Neque sublato illo jure quod in solo habebat, sola

F

ratio

ratio culturae vel curae, prout in §. 35. *Instit. de R. D.* dicitur, tam valida est, ut bonae fidei possessori ad retinendos fructus patrocinari possit; nisi quatenus in culturam impensum est, eatenus quidem saltem prodest, ut opposita doli mali exceptione sumptus impensos dominus refundat, aut si nolit, patiatur sumptus cum fructibus pro rata pensari, proque illis partem fructuum possessorem retinere *l. 46. ff. de Usur. l. 48. ff. de R. V. & argum. l. 36. §. fin. ff. de hered. petit.* Quocirca *Celebris ille Ictus Vinnius in locupletissimo Comment. Instit. p. 272.* duplicem dominii acquisitionem statuit: unam perpetuam & citra voluntatem aut factum domini irrevocabilem; alteram temporalem & revocabilem ex causa superveniente, quae dominii causam tollat, quale jus est mariti in re dotali, quod soluto matrimonio ab eo recedit; & heredis fiduciarii, quod cedente die fideicommissi in fidei commissarium transit; item heredis in re sub conditione legata *l. 66. ff. de R. V. l. 29. §. 1. ff. qui & à quib. manumiss.* & tale quoque in proposito jus est b. f. possessoris in perceptis nec dum consumptis fructibus usque ad evictionem. *Hac ille.* Consumptos igitur demum irrevocabiliter b. f. possessor lucrari potest *l. 4. §. 2. ff. fin. reg. l. 4. §. 19. ff. de Usucap. l. 41. ff. de re judicat. l. 40. in fin. de A. R. D.* proinde de fructibus ab eo consumptis, dominus superveniens & fundum vindicans agere non potest §. 35. *Instit. de R. D.* Quod autem fructuum consumptorum aestimationem praestare non teneatur, svadet ipsa aequitas, cum eo tempore percepti sint, quo jus b. f. p. adhuc in integro erat. Eò quoque oculum intendit *Bachov. Vol. 1. Diss. 15. th. 11. lit. E. & F. p. m. 611.* asserens alicujus fieri aliquid absolute & perfecte citra ullum metum avocationis; aut non omnino perfecte, sed revocabiliter. Posteriori sensu sola etiam perceptione dicit fructus fieri b. f. possessoris *l. 4. §. 19. ff. de Usucap. l. 28. ff. de Usur.* Priori sensu dicit b. f. possessoris fieri consumptione, quod *Ictus* dicitur lucrari *l. 4. §. 2. ff. de fin. reg.* Sed obstare videtur *l. 28. ff. de Usur.* Ubi b. f. possessoris ea quae in fructu sunt statim pleno jure fieri dicuntur, quod autem pleno jure statim fit, id non potest dici consumptione demum fieri irrevocabiliter. Ad hoc dubium respondetur 1. eum qui b. f. possessorum dicit dominum fructuum perceptorum statim pleno jure

jure fieri; non negare continuo jus illud ex alia tamen causa esse revocabile. Ita dicitur in *l. 29. §. 1. ff. qui & a quib. manum. servus* sub conditione legatus pendente conditione pleno jure heredis esse, quem tamen constat deficiente demum conditione fieri heredis irrevocabiliter *Vinn. p. 273.* 2. loquitur Ictus oppositivè v. c. ad partum, qui cum in fructu non sit *l. 48. §. 6. ff. de furt. l. 27. ff. de hered. petit.* non nisi per usucapionem acquiritur *d. l. 48. §. 5. ff. de furt.* quod secus est in fructibus qui sola perceptione acquiruntur *l. 4. §. 19. ff. de Usucap.* eandem rationem præcipuè urget Ictus in *d. l. 48. §. 6.* dicens ex furtivis equis natos statim ad b. f. Possessorem pertinere; quia in fructu numerantur. Et postquam ita receptum est, ut perceptio modus sit acquirendi fructus, & gradus domini nulli sint, sed cujuscunque rei dominus sum, ejus plenus dominus intelligor, inde fructus etiam statim pleno jure b. f. possessoris effici dicuntur in *d. l. 28. ff. de Usur.* interprete *Bachovio Vol. 1. p. m. 610.* Nec absurdum est perceptione fructus acquiri, & tamen restitui, cum aliud sit acquirere, aliud lucrari *arg. l. 30. ff. de mort. caus. donat. §. 1. Inst. de donat.*

XXIV. Et quamvis b. f. possessor ex ejusmodi fructibus consumptis locupletior factus sit; attamen ad eorundem æstimationem præstandam non obligatur. Inconveniens enim est naturali ratione accipere *§. 35. Inst. de R. D. & invitum reddere, cogi l. 11. ff. de R. J. l. fin. ff. de pact.* Deinde domino non suppetit ullum remedium vindicandi fructus tales, ex quibus possessor locupletatus est; non vindicatio; quia hæc non datur nisi adversus eum qui possidet, aut dolo malo possidere desiit *l. 36 ff. de R. V.* At fructus b. f. consumens non possidet, nec dolo malo possidere desiit. Nec condictio; quia hæc datur vel ex contractu, vel ex delicto *§. 1. Instit. de act.* consumens autem fructus bonæ fide nec contraxit, nec deliquit, imò condictio de fructibus consumptis est tantum contra malæ f. possessorem *l. 3. C. de condict. ex leg.* Neque officium judicis; nam illud sublatâ actione principali cessat *l. 8. & l. fin. ff. de eo quod cert. loc. pet.* Quod *Hil- lig.* prolixius ostendit *lib. 4. c. 25.* Secus autem habet se res in judicio universali utpote in act. fam. heriscundæ & petitione hereditatis; tum enim b. f. possessor tenetur in id, in quo locuple-

rior factus est l. 25. §. 11. ff. de hered. petit. l. 1. §. 1. C. eod. partim ideò,
quia Scto ita in univèrsum constitutum est, ut qui ex iusta causa
existimavit hereditatem ad se spectare, non debeat, nisi quatenus
ex ea sit factus locupletior, restituere l. 20. §. prater her. vers. eos
autem ff. de hered. petit. partim ideò, quia fructus augent heredi-
tatem, & corpus seu pars ejusdem censetur l. 20. §. 3. vers. fructus
l. 28. l. 40. §. 1. ff. d. hered. petit. l. 9. §. 17. C. famil. hercisc. Conf. l.
55. ff. de hered. petit. Quocirca non valet eorum argumentum,
quo quidam probare conantur, fructus consumptos ex quibus
quis locupletior factus sit, non secus ac extantes restituendos es-
se, ex hac ratione; quoniam non videtur absumptum quod in
corpus matrimonii versum est l. 23. ff. de adimēd. vel transf. legat. &
in corpore patrimonii retinetur l. 72. ff. de legat. 2. Nam Ictus di-
fertè loquitur in dd. ll. de hereditate restituēda: ut patet ex l. 70. §.
fin. ff. de legat. 2. Et per consequens de iudicio univèrsali. In iudi-
ciis verò singularibus res aliter se habet, in quibus pretium loco
rei non succedit l. 7. §. fin. ff. qui potior. in pignor. l. 48. §. fin. ff. de furt.
quod fit in univèrsalibus l. 25. §. 1. ff. de hered. petit. nec fructus rem
augent, cum non rei, sed causæ appellatione contineantur l. 68. ff.
de R. V. Si tamen consumptio facta fuerit dolo, tum pretium
in rei vindicatione præstandum; quomodo §. 1. leg. 17. ff. de R. V.
Magnif. Dn. Frantzk. Exercit. 4. quest. 9. n. 11. accipiendum mo-
net. Sed dicat aliquis ex l. 40. §. 1. ff. de hered. petit. fructuum resti-
tutionem nō augmento, sed locupletationi acceptam ferendam;
quæ ratio etiam in iudicio singulari militare videtur. Verum
sciendum est, hoc ita olim ex æquitate post Sct. receptum esse;
non verò de stricto jure, quod ante idem Sctum obtinuit, ubi tam
b. f. possessori quàm prædoni indistinctè fructus fuerant au-
gmentum. Hodiè autem restitutionem causatur augmentatio,
quæ in b. f. possessore non simpliciter; sed habito respectu ad lo-
cupletationem ob b. f. in prædone verò ob culpam in totum æsti-
matur, quæ convenientia de stricto jure in iudicio singulari non
procedit, ut leges modò allegatæ edocent: proinde nec æquitas
Scti eò usque pertingere potest. Porro obicitur l. 206. ff. de R. P.
Ubi dicitur jure naturæ æquum esse; neminem cum alterius in-
juriâ & detrimento debere locupletiolem fieri, quæ ratio etiam
in ju-

in judiciis particularibus locum habere videtur. Sed minùs re-
ctè; nam damnum dicitur is inferre, qui id facit, quod facere jus
non habet *l. 151. ff. de R. J. b. f.* verò possessor jure naturali fructus
perceptos pro cultura & industria suos facit §. 35. *Instit. de R. D.*
Quapropter superveniens dominus de fructibus consumptis a-
gere nequit adversus b. f. possessorem, licet fundum vindicet *d. §.*
35. Inst. de R. D. Nam si b. f. possessor fuerit, tum nec consumpto-
rum nec percipiendorum ratio habetur §. 2. *vers. si verò Instit. de*
offic. jud. Qui igitur id facit, quod jure permittitur, injuriam fa-
cere non censetur; juris enim executio non habet injuriam *l. 13. §.*
1. ff. de Injur.

XXV. Ast malæ fidei possessor nihil planè acquirit, sed om-
nes fructus tam perceptos, extantes & consumptos, quam per-
cipiendos, quos percipere potuit *l. 1. in fin. C. de fid. & jur. hast.*
fisc. restituere tenetur *l. 33. ff. de R. V. l. 82. ff. eod. l. 5. l. 22. C. de R.*
V. §. 35. Inst. de R. D. non obstat *l. 17. C. de R. V.* loquitur enim de
alia facti specie, puta de fructibus perceptis, unde ad negationem
percipiendorum argumentari non licet. Præstabit autem id ab
eo temporis articulo, quo rescivit se mala fide possidere *l. 20. §. 11.*
ff. de hered. petit. l. 25. §. 5. ff. eod. l. 23. §. 1. ff. de A. R. D. modò a-
ctor eum alienæ rei scientiæ convicerit *l. 30. de evict.* & dolum
admissum docuerit *l. 18. §. 1. ff. de prob.* aliàs enim benigna juris
interpretatione b. f. possidere præsumitur, quamdiu fundus evi-
ctus non fuerit *l. 25. §. 2. ff. de Usur.* Et quamvis superveniens co-
gnitio rei alienæ malam fidem inducat, quæ animum possessoris
ita afficit, ut bonâ conscientiam possidere nequeat, præsertim si vel
nullam vel injustam contradicendi causam habuerit, quo sensu
Dn. Frantzk. Exercit. 4. quest. 9. Ulpianum in *l. 48. §. 1. ff. de A.*
R. D. exaudiendum arbitratur; attamen propter contradic-
tionem possessoris, quoniam de eo ante sententiam latam vix certo
constare potest, pro b. f. possessore habetur quoad percipiendos
fructus, donec causâ cognitâ sententiâ contra eundem latâ, &
fundus evictus fuerit; atque ita is ipse in mala fide esse declara-
bitur. Hinc Julianus in *l. 25. §. 2. ff. de Usur.* non dicit talem
esse, sed intelligi b. f. emptorem, & hoc modo prædictus *Dn.*
Frantzk. in loco antea allegato *d. l. 25. §. 1. ff. de Usur. d. l. 48. §. 1.*

de A. R. D. conciliat. *Faber Disput. 14. ad Instit. jur. tb. 8.* etiam haud aliter prædictos textus in concordiam reducere conatur, distinguens inter b. f. possessorem qui justam, & qui nullam vel injustam contradicendi causam habet, de illo *l. 25. §. 2. ff. de Usur. de hoc verò d. l. 48. §. 1.* intelligendum statuit. Idque *arg. l. 40. ff. de Usur. l. 5. ff. de reb. credit. l. 4. ff. pro suo.*

XXVI. Denique circa res illas, quarum possessionem apprehendendo acquirere intendimus, notandum 1. quod aliæ sint nullius, quæ per occupationem capienti obveniunt *§. 12. Inst. de R. D. l. 1. §. 1. ff. de A. v. A. P. l. 3. ff. de A. R. D.* Ita etiam in jur. Suec. sancitum est *c. 39. BB. II. Nu kan man Bij hitta i bolstadi sinom/ eller å skoge them han åger / wari hans som hitte.* Aliæ verò in alterius potestate, quarum apprehensio fit, vel domino consentiente præcedente legitimâ traditione *l. 20. C. de pact.* In omnibus enim rebus quæ dominium transferunt, utriusque partis consensus requiritur *l. 55. ff. de O. & A.* Ita fit traditio de jur. etiam Suec. *c. 13. Giffimb. II. Thetta gaff iag tig och meera ey/ och thet hafwer tu fångit.* Vel eo refragante, puta ea quæ ex hostibus capimus, jure gentium statim nostra fiunt *§. 17. ff. de R. D. l. 5. §. 7. l. 51. §. 1. ff. de A. R. D.* vel cum quis de possessione sua vi dejicitur, *l. 1. §. 3. l. 4. ff. de vi & vi arm.* Haud dissimile exemplum occurrit etiam in jure Suec. *c. 19. Gedz örish. II. Nu söfir man heem åth androm/ och förir han medh wälde B gårde sinom & C. 19. Jordab. II. är och Jord någrom medh wälde wärct afhånd.* 2. quod aliæ sint res corporales, aliæ incorporales. Corporalis res acquiritur vel ut tota vel ut pars. Priori modo tripliciter consideratur secund. *l. 30. ff. de Usucap.* 1. quatenus totum illud continetur uno spiritu, & dicitur unitum; ut homo, tignum, lapis &c. In hoc primo genere dicit Pomponius quæstionem non esse, quin omnes partes cum suo toto possideantur; quoniâ uno spiritu continentur. 2. quatenus ex contingentibus i. e. plurib. inter se coherentib. constat, & dicitur Connexum; ut ædificium, navis & armarium, in quo toto singule res non possidentur, sed universæ *l. 30. ff. de A. v. A. P. l. 23. ff. de Usucap. l. 30. §. 1. ff. eod.* 3. quatenus ex distantibus constat, continens corpora plura non soluta; sed uni nomini subjecta; veluti populus, legio, grex &c. Ubi non universi, sed
singul-

singulorum possessio est, licet totius natura talis sit, ut adjectionibus acquiratur *d. l. 30. §. 2. ff. de Usucap.* Hinc Julianus *§. 18. Inst. de legat.* Grege legato etiam eas oves legato cedere, quæ post testamentum factum gregi adjiciuntur dicit. Nam etiam si grege legato, aliqua pecora vivo testatore mortua essent, & in eorum locum aliqua essent substituta, eundem tamen gregem videri Pomponius ait *l. 22. ff. de legat. 1. Conf. 70. ff. de judic.* Hic non immerito etiam quæri potest; an apprehensio unius prædii vel servi præstet apprehensionem cæterorum? Quod Papinianus affirmat *l. 48 ff. de A. v. A. P.* Ubi dicit per servum, prædiorum cæterorumque servorum quæsitam possessionem constare. Idem asseritur in *l. 1. §. 16. ff. eod.* his verbis: Sed si verius est, ex his causis (sc. emptionis, donationis & legati) posse me per unum reliquorum acquirere possessionem. De quo *§. Dd.* prolixè aliàs disceptare solent. Procedit autem hæc assertio tunc potissimum, si prædia illa sint partes integrantes totius integralis, ut castrum quod complectitur, vel comprehendit sub se omnia pertinentia, utpotè villas & fundos in confinio sitos, & quicquid aliàs in toto isto territorio vel etiam extra ad castrum spectat; item domus in contignatione horum vel etiam balneum habens, tum apprehensione cujuslibet partis ad castrum vel domum pertinentis, totius castri & domus possessio apprehensa intelligitur *l. 86. in fine ff. de legat. 2. l. 91. ff. de legat. 3. l. 20. §. 7. ff. de Instr. vel instr. legat.* Non obstat *l. 30. ff. de A. v. A. P.* Nam ista lex loquitur de rebus ex quibus domus ædificata est, ita ut possidens ædes non intelligatur possidere quamlibet particulam, vel res singulares ex quibus domus conficitur, sc. lapides & ligna in abstracto, sed in concreto. Possidens igitur unum totum integrale, non possidet singulares ejus partes; quoniam universitas ejus possidetur, non singulæ partes, inquit Paulus *l. 2. §. 6. ff. pro empt. Conf. l. 8. ff. quod vi aut clam. l. 7. §. 11. ff. de A. R. D. l. 23. ff. Usucap. Vid. Schneid. §. 5. Instit. de Interd. n. 104.* Posteriori modo res corporalis considerari potest bifariam vel pro divisa, in quam totum realiter dividitur *l. 19. in med. ff. Comm. divid. l. 36. ff. de S. P. U. l. 1. in fin. ff. si pars hered. petat. l. 10. §. 1. ff. de hered. petit.* vel pro indivisa in quam interpretatione juris saltem dividitur *l. 86. §. 1. ff. de legat. 2. l. 25. §. 1. ff. de V. S.*

Incor-

Incorporales verò res cùm tangi nequeant §. 2. *Inst. de reb. corp.* ideo usu & longa q. possessione acquiruntur *l. 10. quemadm. servit. amittant. l. 1. §. fin. ff. de aqua pluv. arc. l. 1. 2. C. de servit. l. 5. §. 3. ff. de itiner. act. priv.* qui usus nititur non tantùm jure nostro proprio; nam non videtur servitute uti, qui pro via publica, vel pro alterius servitute usus est *l. 25. ff. quemadm. servit. amittant.* Sed etiam patientiã & scientiã domini sive adversarii. Servitutum enim non est ea natura, ut aliquid faciat quis, sed ut aliquid patiat, aut non faciat. *l. 15. §. 1. ff. de servit. l. 11. §. 1. ff. de pub. in rem. act. l. 1. §. fin. ff. de S. P. R.* Ubi Gajus ostendit modum acquirendi Usufructum, qui etiam incorporalis §. 2. *Inst. de reb. Corp.* dicens dari usufructum, si dominus fundi induxerit Usufructuarium in possessionem puta fundum, vel passus fuerit eundem utifru. Usus enim ejus rei pro traditione habetur *l. 20. ff. de servit.* quoniam res incorporalis propriè tradi nequit *l. 43. §. 1. ff. de A. R. D.*

XXVII. Præterea proponitur modus acquirendi possessionē in interdictis, quæ prætor ejus adipiscendæ causa introduxit, quorum (1.) est interdictum quorum bonorum, cujus vis & potestas hæc est; ut quod ex his bonis quisque quorum possessio alicui data est, pro herede aut possessore possideat: id ei cui bonorum possessio data est restituere debet §. 3. *Instit. de Interd.* Unde etiam restitutorium dicitur tam in §. 3. *Instit. de Interd.* quàm in *l. 1. §. 1. ff. quor. bonor.* Ubi sciendum, quod heres petiturus res hereditarias, prius iudicibus super ea re cognituris, non tantum de fide intentionis suæ allegare i. e. probare se heredem esse *l. 1. C. quor. bon.* quod de Jur. S. etiam requiritur *c. 11. Erfdab. §. 2. witi skylskap sin sannan och eigh osannan medh sex Manna Sede. Conf. c. 18. ejusd. tit. §. 2.* sed etiam bonorū possessionem se agnovisse, declarare tenetur *l. 2. C. quor. bonor.* Quod interdum *Gothofr. in not. suis ad d. l. 1. ff.* dicit introductum esse, ut universitatem aliquo remedio corporaliter nanciscamur, si tamen evenerit unius tantum rei controversia cujus possessionem quis non dum adeptus sit, ad eum hoc interdictum etiam pertinere ait, suffultus *l. 29. ff. de furt.* Secundum hujus tenorem non solum illæ res quæ alicujus fuere, cum moreretur; sed etiam illæ, quas dolo desinebant

bant possidere, qui pro possessore aut herede possident; restituenda sunt *l. 2. C. quor. bonor.* Hue spectare videtur ex *Jur. Suec. c. 15. Giff. b. S. 2.* Sed quomodo singulae res ad hoc interdictum referri possint, docet *Celeb. ille Ictus Dn. Hahn eruditè in Observ. ad Wesemb. d. tit. (2.)* quod legatorum continens hanc causam, ut quod quisque legatorum nomine non ex voluntate heredis occupavit, id ei restituat *l. 1. §. 2. ff. quod legat.* Nemo enim sibi ipsi jus dicere debet *l. un. C. Ne quis in sua caus.* & si non restituerint, in id quod interest debent condemnari *l. 2. §. 2. ff. quod legat.* Dicitur autem legatorum nomine possidere non solum is cui legatum; sed etiam heres ejus ceterique successores *l. 1. §. 10. ff. eod.* nec tantum contra talem possessorem; verum etiam contra eum qui dolo desit possidere i. e. facultatem habere restituendi *l. 1. §. 7. ff. eod.* item contra eum qui in possessionem missus est legatorum servandorum causa *l. 1. §. 9. ff. eod.* datur: non verò contra possidentem ex titulo donationis mortis causa *l. 1. §. 5. ff. eod.* nec contra talem legatarium, cui post aditam hereditatem vel bonorum possessionem agnitam, voluntas heredis accommodata ut possideret, tunc enim interdictum cessat *l. 1. §. 11. ff. eod.* ita tamen ut unus heredum suo coheredi præjudicare nequeat; si enim alter noluerit consentire, ut res à legatario possideatur, tunc palam est eidem hoc interdictum competere *l. 1. §. 15. ff. eod.* neque solum de rebus corporalibus, sed etiam de incorporalibus hoc interdictum procedit *l. 1. §. 6. in fin. eod.* Ex parte verò Actoris datur etiam heredis heredi *l. 1. §. 3. ff. eod.* quales sunt fideicommissarii universales *l. 8. §. 1. ff. quib. mod. pig. vel hypothe. solv.* De actore hinc prætereà notandum, quod debeat paratus esse ad satisfactionem idoneam præstandam legatario vel ejus heredi *l. 1. §. 17. ff. quod legat.* quam tamen non offeret nisi petatur *l. 2. §. 1. ff. eod.* aliàs enim legatarius mittitur in possessionem legatorum servandorum causa *l. 1. §. 16. ff. eod.* (3.) Interdictum Salvianum, quo utitur dominus fundi de rebus coloni, quas is pro mercedibus fundi pignori futuras pepigisset *§. 3. Instit. de Interd. & tot. tit. ff. b. t.* (4.) Pro manat ex *l. fin. C. de edict. divi Adrian. toll.* (5.) denique deducitur ex *l. 3. C. de pignor.* De quibus videri possunt *Jur. Civil. Commentat. cum primis tamen Me-*

G

nochius,

*nochius, qui latissimè eorum doctrinam persequitur in Comment.
ad tit. de A. v. A. P.*

XXVIII. Acquisitâ ita possessione; consequens est, ut possessor eam quoque retinere & conservare annitatur; non enim videtur possessionem adeptus qui ita nactus est, ut eam retinere nequeat *l. 22. ff. de A. v. A. P.* Consistit verò illa retentio in eo, ut non tantum corpore & animo simul; sed etiam solo animo retineatur; ut attestatur textus plurimi, puta *l. 3. §. 7. 10. 11. ff. de A. v. A. P. 6. §. 1. l. 25. §. 2. l. 30. §. 5. l. 44. §. fin. l. 46. ff. eod. §. 5. Instit. de Interd. l. 1. §. 25. ff. de vi & vi armat.* unde *Donellus* dicit possessionem non retineri solo animo, nisi eam quæ priùs habebatur, & sic illam ipsam corporalem possessionem in detentione positam: non quidè naturâ, sed juris interpretatione, quia quoties vult possessionem repetere potest *l. 3. §. 13. ff. de A. v. A. P.* imò sine affectu tenendi, modo absit animo delerendi, possessionem quis retinere potest *l. 27. ff. de A. v. A. P. l. 31. §. 4. ff. de Usucap.* Priori modo retinetur, cum quis fundo suo insistit corporaliter *l. 19. §. 1. ff. de A. v. A. P.* Posteriori verò cum quis actu ipso rei suæ non incumbit, facultatem tamè habet pro lubitu revertendi, juxta legis nuper allegatæ *§. 13. ff. de A. v. A. P. l. 4. C. de A. & R. P.* quod ideò dicitur fieri, ne per singula horarum momenta rebus nostris insistere necesse habeamus *Wes. n. 6. tit. de A. v. A. P.* neve ut spongia faxis adhærescere cogamur *Conna. 3. comm. 10. n. 7.* Si verò aliquis existimaverit facultatem rem apprehendendi sibi ampliùs non superesse, utpote si suspicetur se posse à fortiori repelli, tum desinit animo possidere, & per consequens retinere *l. 25. §. 2. ff. de A. v. A. P.* Vel si noluerit in fundum reverti, tum itidem animo retineri nequit *l. 3. §. 6. l. 1. §. 4. l. 7. & l. 17. §. 1. ff. de A. v. A. P.* Unde *Bachov. Vol. 2. Disp. 12. p. m. 306.* modos retinendi possessionem tres statuit 1. Si res adhuc sit vacua 2. Si ab alio occupatam ignoremus *l. 46. ff. de A. v. A. P.* 3. Si facultas rem apprehendendi adhuc integra sit *d. l. 3. §. 13. ff. eod.* quam facultatem possessor, etiam eo in casu, ubi alius possessionem ingressus, non vult eidem revertenti cedere, exercere potest, expellendo eum finibus suis *l. 18. §. 3. ff. de A. v. A. P.* modò id non fiat ex intervallo, sed in continenti *l. 3. §. 9. & l. 17. ff. de vi & vi armat.* quod tamen paulò

paulò laxiùs hìc accipitur, quàm in defensione corporis, veluti cum quis se præparat & amicos convocat. Id enim *Schneid. S. 6. Inst. de Interd. n. 26.* hodiè expressè statutum esse in des Reichs Landfrieden/ sub rubrica von Peen der Friedbrecher; ibique hæc verba circa finem haberi ait: Daß den Beschädigten gegen die Friedbrecher und Beschädiger sein Gegenwehr und Verfolgung zuthun auff frischer That / oder wann er seine Freunde zu Helffer haben mag/vnbenommen sein soll. Ita que $\tau\theta$ retinere animo, tam latè extendi non potest, ut possessio retineatur, licet facultas rem corporaliter apprehendendi ampliùs non detur. Id enim non procedit extra casum servi fugitivi, qui sui ipsius possessionem nobis intervertere nequit *l. 13. & l. 15. ff. de A. v. A. P.* nisi ab aliis apprehensus *l. 1. §. 14. ff. de A. v. A. P.* tùm enim ampliùs à nobis non possidetur *d. §. 14. ff. eod.* Neque solùm per nosmetipsos; sed etiam per alios puta colonos, inquilinos qui nostro nomine in possessione sunt, possessio retinetur *l. 3. §. 7. & l. 9. ff. de A. v. A. P. l. 40. in fin. ff. eod. §. 5. Inst. de Interd.* Et licet servus vel colonus discesserint, tamen animo retinetur possessio *l. 3. §. 8. ff. de A. v. A. P. l. 7. ff. pro empt. l. 12. C. de A. & R. P. l. 31. ff. de dolo mal. l. 31. ff. de A. v. A. P.* Idem fit, si vel moriantur, vel furere incipiant, vel aliis locent *l. 25. §. 1. l. 30. §. 6. ff. de A. v. A. P. l. 31. §. 3. ff. de Usucap.* Melior enim conditio nostra per servos fieri, deterior verò non potest *l. 133. ff. de R. I. l. 12. C. de A. & R. P.* Si verò dominus mortuo servo, possessionem adipisci neglexerit, tùm possessio interpellatur *l. 40. §. 1. ff. de A. v. A. P.* imò talis possessio quæ per servum aut colonum tenetur, planè amittitur etiam nobis ignorantibus, quamprimum alius eam ingressus fuerit *l. 44. §. 2. ff. de A. v. A. P.* Nam ministerio illo quod coloni nobis præstiterunt, per occupationem alterius sublato, tollitur quòque ipsa possessio *d. l. 44. §. 2.* Illa verò possessio, quæ nostro proprio animo & per nosmet ipsos retinetur, durat, quamdiu ab alio occupatam ignoramus *l. 46. ff. de A. v. A. P.* Cæterùm rerum incorporalium q. possessio retinetur usu *l. 20. ff. quemad. Servit. amitt.* imò sufficit ad retinendum usumfructum, esse affectum retinere volentis; & servum nomine fructuarii aliquid facere *l. 12. §. 4. ff. de Usufr.* Unde per colonum, amicos & hospites retinentur servitutes *l. 1. §. 7. ff. de itin. act. pr.*

XXIX. Porro prætoria remedia non parum conducunt ad retinendam possessionem, ut enim per ea possessio acquiri; ita etiam salva retineri potest. Estque inter alia interdicta etiam hoc, *Ne vis fiat ei &c.* Quod edictum generale est, pertinens ad omnes, qui in possessionem à prætore missi sunt *l. 1. §. 2. ff. Ne vis fiat &c.* sive fideicommissi servandi causa *l. 3. pr. ff. eod.* sive damni infecti nomine *l. 4. ff. eod.* sive rei servandæ causa *l. 1. §. 1. ff. eod.* quos ita missos prætor tuetur *d. l. 1. §. 2. ff. eod.* Nam nisi ita missos prætor tueretur, tum frustra in possessionem mitteret *l. 1. §. 1. ff. eod.* Huc accedit quoque interdictum *uti possidetis*, pro rerum immobilium possessione retinenda inventum *l. 1. §. 1. 4. ff. eod.* De rerum verò mobilium possessione interdicto *utrobi* contenditur *§. 4. Inst. de Interd. l. un. ff. Utrob.* Experiens hoc interdicto coram iudice, probabit se nec vi nec clam nec precario, ab altero possidere, tum rector provinciæ prohibebit vim fieri, edicti perpetui formam servatam transferendæ possessionis, de proprietate cognoscens *l. un. C. uti possid.* Si verò ab adversario suo possideat, non debet eum propter hoc, quod ab eo possideat vincere; has enim possessiones non debere proficere palam est *l. 1. §. fin. ff. Uti possid.* Et cum pares fuerint scilicet tam actor quam reus in probando, tunc iudex præsentis possessori possessionem adjudicabit *§. 4. Inst. de Interd. Conf. l. 2. in fin. ff. uti possid.* Aliàs de jure Canonico per text. in *C. licet. de probat.* is vincet possessionem, qui antiquiorem probaverit. Quod hodiè in praxi servari ex *Gail. de pign. observ. 22. n. 3. & 8. Excell. Dn. Hahn in observ. ad Wesemb. tit. Uti possid. p. 603.* dicit. Hoc interdictum datur adversus quovis modo turbantem aliquem in sua possessione, sive turbatio illa fiat facto aut verbis, interdum etiam verbalis sufficit. Nam non rarò nudâ diffamatione alicujus juris in re quam alter possidet, turbatio fit, atque ita jus possessoris redditur obscurum arg. *l. 3. §. 2. ff. uti possid.* Qua de re vid. *Dn. Hahn p. 601.* Ubi fufius id ipsum ex *Clud.* demonstrat. Similiter q. possessio hoc interdicto retinetur *l. fin. ff. Uti possid. junct. l. 2. pr. ff. si servit. vindic. & l. f. ff. de Servit.* Sunt & alia interdicta de Servitutibus specialiter proposita, puta interdictum *de itinere actuq. privato*, rusticas tantum modò servitutes concernēs *l. 1. §. 1. ff. eod. quem §. Dn. Hahn de die*

de directo interdicto, quoad rusticas servitutes intelligendum, autumat. Aliàs non modò de rusticis; sed & de urbanis accipiendum interdictum hocce monet, juxta notat. *ad tit. Uti possid. v. 2. verb. ut aedes p. 599.* Requiritur autem ab usuro hoc interdicto, ut ostendat se bonà fide i. e. non vi, clam aut precario (si contra dominum actio sit instituenda; aliàs enim possessio clandestina & precario acquisita sufficit) sed justo titulo, ad minimum jure servitutis hoc anno & 30. diebus, iter vel actum in usu habuisse *l. 1. §. 2. & 4. ff. de itin. act. priv.* Et non tantùm is, qui usus est, experiri potest hoc interdicto; sed etiam is cui aliquid legati & donationis jure concessum est *l. 1. §. 7. 8. & 9. ff. de itiner. act. priv.* Huc referuntur etiam alia interdicta, utpote *de aqua quotidiana, de fonte, de rivis & cloacis &c.* quorum omnium explicationem abundè apud varios juris Civilis Comment. ante omnia apud *Menochium in doctissimis suis Comment.* videre licet.

XXX. Possessio ita legitimè acquisita & conservata, variis modis probari solet, quos apud *Wesembecium & alios* videre licet. Qui ad duo capita non incommodè à *Bachov. in Notis ad Wesemb.* revocantur; quorum primum continet actus possessorios, quò spectat 1. insistentia *l. 1. §. 2. ff. de A. v. A. P.* unde possessio præsumi potest, si conjuncta fuerit cum animo sibi habendi, in re tali, quam alius non possideat *l. 5. §. 15. ff. Commod. & cujus naturæ ò insistere non repugnet, ne videlicet sit res sacra, aut commodata vel deposita, quæ propriè & absolutè loquendo non possidentur; ut ex antea dictis constat. Et fortiùs inde probatur, si insistentia illa nitatur culturâ v. c. fundi *l. 3. §. 4. ff. Uti possid.* quæ vel in satione & plantatione consistit *arg. l. 3. C. fin. regund.* hinc in jure Suec. *C. 7. §. 1. B. B. 22.* dicitur: *Tå åger hwar för åker sinom graffwa. & C. 25. §. 4. B. B. 22. tā åga the wercka bygga som jordågande åre / och bygger hwar effter ty som han åger i hvarmåle och i rompt.* Conf. *C. 8. ejusd. tit.* vel in perceptione fructuum *arg. l. 2. C. de A. & R. P.* ac solutione censuum & collectarum proprio nomine facta *arg. l. 8. C. de actionib. empt.* Huc videntur spectare ea, quæ in *Jur. Suec. C. 20. Jordab. 22.* dicuntur: *Du sigir Landboe affradh wara guldit / och Jordegande sigir nen.* 2. Investitura, quâ quis Vasallus declaratur per traditionem*

nem hastæ 2. *Feud. 2. pr.* à feudi domino ipsi datæ; quomodo res in feudum constituta intelligitur, eique qualitas feudalis tribuitur 2. *Feud. 8.* Huc refertur scientia viciniæ, dum sc. vicini per fidam contestationem, de hujusmodi actibus possessoriiis deponunt. Secundum verò caput complectitur probationem causarum, ex quibus possessio acquiri solet, quas inter præter recensitas in *thes. 13.* etiam connumerari potest 1. Retentio ususfructus, quâ quid amplius non requiritur, quo magis videatur facta traditio rei *l. 28. C. de donat.* 2. Consignatio ipsius rei *l. 14. §. 1. ff. de pericul. & comm. rei vendit.* quanquam ipsius rei traditionem non importet; sed potius id involvat, ne res summutetur i. e. interprete *Gothofr.* ne supponatur alia pro alia v. c. amphora *l. 1. §. 2. ff. de peric. & com. rei vend.* 3. Instrumentorum sc. emptionum mancipiorum traditio, quâ mancipia per donationem transeunt in donatarii possessionem *l. 1. C. de donat.* quæ traditio fit vel brevi manu *l. 43. §. 1. ff. de jur. tot.* vel longâ *l. 79. ff. de Solut.* Huc accedunt etiam legitimi contractus; quales sunt: emptio venditio aliique, quorum interuentu possessio itidem acquiri potest. Unde in *Jur Suec. c. 17. Tiufb. 22.* dicitur: *Nu griper then til led som i handom hafwer sigir sig kôpt hafwa / eller wådhy sâtt / lego eller lâne tagit / eller medhy lysningom Bptagit / och sigir sine hemuld wita. Conf. C. 18. 19. ejusdem tit. item C. 14. Erfdab. 22. & C. 30. Jordab. 22.*

XXXI. A possessione ita acquisita, conservata & probata effectus non pauci fluunt, quasi per simplicem emanationem; quorum præcipuos saltem hic recensimus. Est autem 1. fructuum ex re possessa perceptio, quæ in utendo fruendo cernitur; de quo effectu supra paucis actum, quæ hîc repetere nolumus, ne crambem bis coctam benigno lectori apponere videamur, in *leg. methodi impingentes.* 2. Impensarum deductio. Sunt autem illæ triplices, ut patet ex *l. 79. §. 1. & 2. ff. de V. S.* Necessariæ, utiles & voluptariæ. Istæ sunt, quæ si factæ non sint, res aut peritura, aut deterior futura est, veluti aggeres facere, flumina avertere, ædificia vetera fulcire, itemque reficere, arbores in locum mortuarum reponere *l. 14. ff. de Impens. in rem dot. fact.* Illæ sunt, quæ meliorem rem faciunt, veluti si novel-

novelletum in fundo factum sit, aut si in domo pistrinum
aut tabernam quis adjecerit, si servos artes docuerit *l. 6. ff.
de impens. in rem & c.* eò etiam spectat arbulsti & fundi pastinatio
l. 79. §. 1. ff. de V. S. l. 15. §. 1. ff. quod vi aut clam. ut & sterco-
ratio prædiorum *l. 14. §. 1. ff. de impens. in rem.* Hæ scilicet volupta-
riæ sunt, quæ speciem duntaxat ornant, non etiam fructum au-
gent, ut sunt viridaria, aquæ salientes, in crustationes, loricatio-
nes & picturæ *l. 79. §. 2. ff. de V. S. Conf. l. 8. §. 1. de ff & instr. instr. leg. l.
12. ff. de S. P. V. l. 39. §. 1. ff. de hered. petit.* Itaque qui hujusmo-
di sumptus b. f. fecit, per doli mali exceptionem contra vindi-
cantem dominium, sumptus servare juris autoritate potest *l.
11. C. de R. V.* Si verò fructuum ante litem contestatam perce-
ptorum summam, sumptus excedant, tùm superfluum sumptum
dominus restituere cogitur *l. 48. ff. de R. V.* Nam fructus eos
demum esse constat, qui deductâ impensâ supererunt *l. 7. ff. de
Solut. matr. l. 1. C. de fruct. & lit. expens. conf. l. 36. §. 5. ff. de he-
red. petit.* Huc ex Jur. Suec. potest referri *c. 34. §. 1. in fin. BB.
§§. 3.* Retentio. Commodum enim possidendi in eo est, quod
etiamsi ejus res non sit, qui possidet, si modò actor non potuerit
suam esse probare, remanet in suo loco possessio *§. 4. Inst. de In-
terd.* unde qualiscunq; possessor plus juris habet, quàm ille qui
non possidet *l. 2. ff. de uti possid. l. 24. ff. de R. V.* Possessores e-
nim jure potiores sunt, licet nullum jus habeant *l. 5 in fin. ff. Si
Usufr. pet.* Ita etiam in jure Suec. *c. 4. Jordab. §§.* dicitur: *war
hon laglifa Vpbudin och laglifa ståndin / hafwi tá then som fän-
git hafwer.* Et *c. 7 ejusd. tit. Behålle tá then sem fängit hafwer.
Conf. 43. §. 1. BB. §§.* Si verò actor probaverit rem suam esse,
necesse habebit possessor restituere *l. 9. ff. de R. V. Conf. l. 9. C.
de excep.* Itaque durior causa petitoris *l. 33. ff. de R. 7.* Melior
verò possessoris *l. 126. §. 2. ff. eod.* scilicet in pari conditione *l. 128.
ff. eod.* Hinc in Jur. Suec. *c. 15. Erfdab §§.* dicitur: *hwar hâlde
thet han fängit hafwer.* Quocirca nec titulum possessionis suæ
teneatur allegare *l. 11. C. de petit. hered.* nisi conventus fuerit, tunc
enim possessionis suæ titulum dicere cogitur respondendo quota
ex parte fundum possideat *l. 20. §. 1. ff. de interrogat. Conf. l.
36. ff. de R. V.* Nam in causa petitionis hereditatis regulariter
posse-

possessor interrogatus de qualitate possessionis, eam declarare, tenetur *l. 9. §. 6. ff. de interrogat.* aliàs certum est, quod possessor probationem in adversarium rejiciat *l. 14. ff. de probat.* Et si de quasi possessione sermo sit, tum is qui se dominum dicit similiter actoris partes sustinebit, & necesse habebit servum suum probare *l. 7. §. 5. ff. de liber. caus.* Attamen is qui in possessione servitutis realis est, non levatur onere probandi servitutem, ut patet ex *l. 9. C. de Servit.* Huc refertur etiam id, quod satisfacere non compellatur, si immobilium possessor sit *l. 15. ff. qui satisd. cogant,* quod intelligendum quo ad cautionem de iudicio sistendo in criminalibus iis in casibus, quibus aliàs dandi essent fideiussores interprete *Bachov. in Disp. 21. p. m. 327.* 4. Usucapio quam continuatio possessionis per tempus lege definitum inducit *l. 3. ff. de Usuc.* Usucapio enim possessionem sequi solet *l. 33. pr. ff. de Usucap.* Unde sine possessione contingere nequit *l. 25. ff. eod.* Non tamen quævis res indiscriminatim usucapi potest; nam res sacræ, sanctæ, publicæ, universitatis & liber homo, usucapionem non recipiunt *l. 9. ff. de Usucap.* quia non possidentur *l. 23. §. 2. l. 30. §. 1. ff. de A. v. A. P.* quâ de re actum paucissimis *th. 15. & 20. §. 5.* jus restituendi quod possessor habet, si ei vis in sua possessione intentetur, eâque dejiciatur; nam adversus periculum naturalis ratio permittit se defendere *l. 4. ad leg. Aquil.* imò omnia jura permittunt vim vi defendere, si tuendi duntaxat non autem ulciscendi causa fiat *l. 45. §. 4. ff. eod. l. 3. ff. de I. & I. l. 1. §. 27. ff. de vi & vi arm.* Idque in ipso congressu fieri debet *l. 3. §. 9. & l. 17. ff. eod.* prout *th. 28.* diximus. Qualis violentia Suecis dicitur *Heemsockn c. 5. Cedzörish. §. 1.* item *heemgång c. 5. 22. eod.* quam de *Jur. Suec.* etiam propulsare licet *arg. c. 27. Ronungab. 22.* Cujus ratio redditur *c. 21. Cedzörish. §. 1. Ty att hwar man äger fridh å sino gotse hafwa.* Idem asseritur *c. 3. 22. ejusd. tit.* quod jus ita munitum est, ut nec rescripto principis, citra conventionem in possessione possessor turbandus sit *l. fin. C. Si per vim.* Hinc in *Jure Suec. c. 7. §. 2. Rådst. b. §. 1.* dicitur: *Engin skal dierfwas til att göra något wäldzwärck å then bruthliken år/ Vthan låti tā han före Fogatan och Rådman komma.* Quocirca possessio ei à quo ablata est absque causæ cognitione illicò reddenda est per *l. 6. §. 1. C. Unde vi.*

XXXII. Quos effectus si quis penitus ponderaverit, deprehendet eos possessioni quâ tali non posse accommodari, & per consequens adæquatos non esse. Primum enim effectum quod concernit, utique patescit, omnes possessores fructus non posse lucrari; quales sunt creditor, malæ fidei possessor & sequester, qui tamen possident, imò ille effectus civili possessioni præcipuè competere videtur, si b. f. possessor justâ opinione ductus titulum se habere putet, cæteroquin b. f. possessor non poterit videri, & per consequens fructus lucrari nequit. Vid. *Bachov. Vol. 2. Disp. 21. thes. 5. lit. B. p. m. 355.* Similiter liberari ab onere probandi possessionis perpetuus effectus non est; quia procedit saltem in casu rei litigiosæ, nec habet fundamentum in jure possessionis; sed in communi privilegio reorum. Hinc tritum illud; actore non probante reus absolvitur. Particularis igitur effectus competens etiam civili possessioni; quoniam vi hujus effectus possessor dicitur præsumi dominus, quod non nisi de civili prædicari potest; quemadmodum idem *Bachov. in d. thes. 5. lit. A.* subtiliter docet. Usucapio quoque eodem modo ad possessionem civilem non injuriâ restringi potest: illam enim possessionem quæ usucapionem producat, oportet qualificatam esse, i. e. conjunctam cum titulo & bonâ fide, quod de possessione quâ tali prædicari nequit.

XXXIII. De possessione hæctenus dicta obtinent, quatenus nondum amissa est; nunc igitur breviter agendum de ejusdè amissione. Ubi initiò quæri solet, an ut opus corpore & animo in acquirendo, ita & in amittendo. Quod affirmat *l. 8. ff. de A. v. A. P.* Ubi instituitur comparatio inter acquisitionem & amissionem; & quemadmodum illa tam corpus quàm animum; ita etiam hæc utrumque requirit. Ita tamen ut animo principaliter amittatur *l. 3. §. 6. ff. de A. v. A. P.* nam quam primum quis animo secum constituit se non possidere, eo ipso protinus possessionem amittat necesse est *l. 17. §. 1. ff. eod.* secundariò verò & consequenter corpore fit amissio *l. 44. §. 2. ff. eod.* Ubi dicitur corpore amitti, si eo animo inde digressi fuisset, ne possideremus; quomodo animi amissio, corporis quoque amissionem secum q. trahit. Aliàs Dd. communiter *l. 3. §. 6. ff. de A. v. A. P.*

H

cum

eum *d. l. 8. ff. eod.* conciliant hoc modo, dicentes *l. 8.* intelligendam esse, quoties quis incipit desinere possidere corpore, ita ut exiens de fundo non amittat possessionem, nisi habuerit animum deserendi possessionem *l. 31. ff. de A. v. A. P.* Si verò incipiat animo desinere possidere; ut si nolit possidere, tùm amittitur statim, etiamsi adhuc corpore possessioni incumbat; quomodo *d. §. 6. l. 3. ff. eod.* accipiendū monent. Priori igitur modo amittitur corpore & animo simul: posteriori verò animo tantum. An verò solo corpore possessio etiam amittatur, cùm quis de fundo recedit, disquirunt Dd. distinguentes inter possessionem civilem & naturalem. Illam per exitum non amitti, sed solo animo civiliter possidentem quocunq̄ vadat eandem retinere per *l. 6. §. 1. ff. de A. v. A. P.* Ast circa hanc sc. naturalem iterum distinguunt inter naturalem in specie tantum, quam habet v. c. Usufructuarius; & naturalem in genere, quæ est conjuncta cum civili. Illam exiens de fundo non amittit; sed animo eandem retinet, etiamsi res in conspectu non sit, per *l. 3. §. 13. 14. ff. de vi & vi arm.* Ubi fructuario, (qui de fundo discessit, & paulò post revertens non admittitur) assignatur interdictum unde vi. Itaque constat hinc talem fructuarium possessionem naturalem retinuisse, aliàs absens possessione non potuisset privari, neque interdictum unde vi haberet, quod nemini datur, nisi aut naturaliter aut civiliter possidenti, ut patet ex *§. 6. Instit. de Interd.* Hanc verò afferunt amitti retentâ civili, si possidens de fundo discedat, qui non est in conspectu, nec etiam in propinquo. Idque probant, per *l. 6. §. 1. ff. de A. v. A. P.* Rationem verò diversitatis hanc assignant; quia in possidente civiliter non subest aliqua necessitas fingendi, ut absens retineat naturalem, cùm civilem retineat, per quam indemnitati ejus consultum est. Verum in naturaliter possidente, ipsa necessitas suadet naturalem animo teneri, ut indemnitati ejus prospiciatur. Qua de re vid. *Schneid. Inst. de Interd. n. 127. Bachov. in d. Disp. p. m. 338.* huic rei medicinam quaerit, distinguens inter duplicem corporis considerationem; dicit enim corpus denotare 1. insistentiam talem in re, quæ possessionem constituit; quomodo ad id, ut possessio amittatur, etiam corpus abesse debet. 2. talem actum insistenti qui citra affectum est;

est; quomodo etiam hospes, amicus, in fundo est; quo sensu corpus ad retinendam possessionem nihil facere ait.

XXXIV. Contingit verò illa amissio 1. Voluntariè, cum quis nullà necessitate adactus constituit se alieno nomine possidere rem, quam suo nomine antea possidebat *l. 18. pr. ff. de A. v. A. P.* Ut verò aliis quoque ratio illa amittendi possessionem constet, opus est 1. verbis, veluti si quis deliberato animo, affectione possidendi destitutus, dicat se possidere nolle; quo spectare videtur *l. 3. §. 6. ff. de A. v. A. P.* ita factà novi operis nunciatione amittitur possessio, & is possessor efficitur, cui nunciatur possessio *l. 1. §. 6. l. 5. §. 10. ff. de novi operis nunciatione* 2. factis, ut si quis eà mente possessionem alicui tradidit, ut postea sibi restitueretur, desinit possidere *l. 17. §. 1. ff. eod. l. 30. §. 4. §. 144. §. 2. in fin. ff. eod.* imò sufficit ad amittendam possessionem dimittere eandem, licet non dum sit translata *l. 18. §. 1. ff. eod.* Si autem aliquis in vacuam possessionem, puta fundi Corneliani missus fuerit, & is putans se in Sempronianum missum, in Cornelianum iverit, non acquireret errans, nec alter amittet possessionem, quia quodammodo sub conditione de possessione recessit *l. 34. ff. de A. v. A. P.* quam conditionem deducunt Dd. ex *l. 18. ff. de vi & vi armat.* si nimirum ab altero acceptetur. Huc spectat manumissio servi alieni *l. 30. §. 4. ff. de A. v. A. P.* nec non sequestratio partium consensu facta *l. 39. ff. eod.* Porrò volentibus nobis possessio amittitur, vel ratione rei si conditio ipsius rei mutetur, veluti si fiat sacra vel religiosa; qui enim mortuum in eum locum infert, quem possidebat eo animo, ut inde postea aliò non transferat, utique eo ipso possessionem à se abdicare voluisse intelligitur, cum res sacræ commercio hominum sint exemptæ *l. 30. §. 1. ff. de A. v. A. P. §. 7. Inst. de R. D.* vel ratione possessoris, veluti si quis sponte sua se arrogandum dedit, ut vel servus vel filius efficiatur *l. 16. ff. de precar. l. 30. §. 3. in fin. ff. de A. v. A. P.* Hinc si aliquis monasterium ingrediatur eo animo, ut ibi vitam ducat, is desinit possidere rem quam antea possidebat, quia transit in potestatem monasterii *Authent. ingressi C. de SS. Eccles.* Ad voluntariam amissionem ex *Jur. Suecan. C. 10. Jord. B. 11.* spectare videtur.

2. Coactè, cum quis invitus possessione privatur. Ubi distinguen-

dum inter res immobiles & mobiles. Illas naturali tenendi vel
insistendi facultate amissa, sine facto nostro amittimus. Idque
Casu sc. occupatione externâ, quæ vel à causa naturali, puta à flu-
mine vel mari fit, cum locum quem quis possidebat, inundatio
diuturna occupaverit *l. 3. §. 17. l. 30. §. 3. ff. de A. v. A. P. l. 10. §. 2.*
ff. de reb. authôr. jud. possidend. vel aliàs ab hominibus, idque (1)
injustè, si vel iis dejiciatur *l. 5. ff. de Usucap. l. 1. §. 1. ff. de vi & vi*
armat. vel alius in absentia possessoris eas ingressus fuerit, & do-
minus sciens metu perterritus noluerit accedere, suspicans se
posse repelli ab eo qui possessionem occupavit *l. 3. §. 8. l. 6. §. 1. l.*
7. l. 25. §. fin. ff. de A. v. A. P. l. 1. §. 28. 29. ff. de vi & vi armat. Sed
obstare videtur *l. 3. §. 6. ff. de A. v. A. P.* Ubi animo solo possessio
amitti dicitur. Cum verò quis de possessione dejiciatur, non vi-
detur habere animum perdèdi possessionem; quoniam non præ-
sumitur amissioni possessionis suæ consentire; Verum sciendum
est, animum ad amissionem possessionis requiri, quando spontè
amittitur *l. 17. §. 1. ff. de A. v. A. P.* aliter verò se res habet in a-
missione possessionis, quæ coactè & violenter fit; tunc enim suf-
ficit etiam coacta voluntas *l. 3. §. 8. ff. eod. l. 6. ff. eod.* qualis vo-
luntas etiam voluntas *l. 21. §. 5. ff. quod met. caus.* Neque obstat
l. 17. ff. A. v. A. P. ubi vi dejectus, perinde haberi dicitur ac si pos-
sideret. Nam id intelligendum est, quatenus possessionem recu-
perare potest. Vid. *Schneid. §. 5. Inst. de Interd. n. 174.* Hic etiam
probè notandum venit, quod earum rerum possessionem, quam
ministerio corporis alieni tenemus, faciliùs amittamus etiam,
ignorantes, modò alius possessionem ingressus fuerit *l. 44. §. 2. in*
fin. ff. de A. v. A. P. vel si is qui nostro nomine possidebat, dese-
rendæ possessionis causa excesserit *l. 31. ff. eod.* (2) justè, cum vel
prætor aliquem in possessionem ire iusserit, quod damni infecti
non promittebatur *l. 30. §. 2. ff. de A. v. A. P. l. 15. §. 16. ff. de dam.*
infect. Ita de Jur. Suec. amittitur quoque possessio, ut patet ex 27.
C. Ting. b. 22. ubi dicitur: *tå skulo jord måtas. Råctia eij the til/*
tå skal Bjord hans måtas: findz eij hon til/ tá skal måtas i Bool-
bynom etc. vel cum fundus ex negligentia domini vacet, quam
adipisci neglexerit *l. 40. §. 1. ff. de A. v. A. P. l. 37. §. 1. ff. de Usucap.*
Sed quantum tempus requiratur, ut quis per negligentiam dica-

tur

tur amittere possessionem, disquirunt Dd.? Communiter tamen
 concludi ait *Schneid.* negligentiam longi temporis i. e. decem
 annorum, propter *d. l. 37. § 1. in fin. ff. de Usucap.* Ubi longi tem-
 poris fit mentio: longum verò tempus ex glossa in *l. 16. § 3. ff. qui
 & à quib. manum.* per decennium explicat idem Author *§. 5. Inst.
 de Interd. n. 179.* Mobiles verò amittuntur 1. fortuità rei subdu-
 ctione, cum res custodiam nostram ita evasit, ut ignoremus ubi
 sit *l. 25. pr. ff. de A. v. A. P.* vel ita exciderit, ut amplius non inve-
 niatur *l. 3. §. 13. ff. eod.* Hinc columbas & apes ex consuetudine
 redeuntes non amittimus *l. 3. §. 16. ff. eod.* sed feras alias naturali
 suæ libertati relictas, quamvis in sylvis circumseptis vagentur
d. l. 3. §. 14. ff. eod. nec pecunia, à peregrè profecturo in terra cu-
 stodiæ causa condita, licet revertens locum thesauri memoriã
 non repeteret, amittitur, quamdiu eam alius non invadit *l. 44. ff.
 de A. v. A. P.* sed res in flumen demersæ *l. 13. ff. eod.* & quæ nau-
 fragio periëre, in deperdito habentur *l. 21. §. 1. ff. eod.* Itemque res
 deposita apud depositarium, ab eodem furti faciendi causa con-
 tractata *l. 3. §. 18. ff. eod. Conf. l. 47. ff. eod.* Ubi dicitur, quod pro-
 prietarius etiam ignorans rem depositam amittat, si depositarius
 eandem sibi possidere, nec reddere constituerit. 2. Injustè amit-
 titur res non tantùm surrepta alicui; sed etiam vi erepta *l. 15. ff.
 de A. v. A. P.* imò ab iis per quos quis possidet, aliis tradita *l. 3. §.
 9. ff. eod.* Ex jur. Suec. *C. 5. & 7. Skip. B. S. L. modus amittendi
 possess.* huc quadrare videtur; prout initialia verba innuunt. *Conf.
 insuper integer tit. de Furtis.* Denique quasi possessio rerum in-
 corporalium amittitur potissimùm, quoad usucapionem inter-
 rumpendam, cum serviens fundus ex servitute liber fiat *l. 32. §. 1.
 ff. de S. P. V.* Deinde si is contra quem præscribitur, expulerit
 præscribentem de jure suo *l. 4. §. 27. ff. de Usucap.* quoniam q. pos-
 sessio involvit patientiam adversarii *l. f. ff. de Servit.* quâ denegatâ,
 non potest non talis possessio interrumpi. Tandem non utendo
 jure vel per negligentiam vel absentiam, accedente legitimo
 tempore ad præscriptionem requisito, quod decennium contra
 præsentés, viginti verò annorum spacium contra absentes *l. 13. &
 14. C. de Servit.* Si verò non sit usus ex necessitate, ut quia per
 ipsum non stetit quo minus uteretur, tum non potest ei præscribi

servitus, quia casus se non obtulit, quo opus fuisset servitio. Itaque jus semel quæsitum, habens causam continuam, retinetur etiam sine animo, & sine persona per ipsum fundum cui servitus debetur, ut est in servitute aquæ ductus, si aqua sponte defluat, tùm enim nemine possidente, sine facto hominis ista servitus retinetur per fundum *l. 12. ff. quemadm. Servit. amitt. ibiq; Gothof. in Notis suis. Vid. etiam Schneid. d. §. n. 162.*

XXXV. Possessio ita amissa, recuperari potest per remedia recuperandæ possessionis, quibus provisum est à prætore contra vim expulsivam. Estque inter alia interdictum unde vi, de quo integer titulus in *ff. de vi & vi armat. §. C. unde vi.* Quod concernit res solùm immobiles *l. 1. §. 3. & 6 ff. de vi & vi armat.* secundariò tamen ad res etiam mobiles extendi potest, quatenus rebus immobilibus adhærent, & unà cum illis auferuntur, ut patet ex *l. 1. §. 6. in fin. ff. eod. Conf. §. 33. ff. eod.* Extra hunc casum, pro reb. mobilib. recuperandis, deficiente hoc interdicto, datur actio furti, vi bonorum raptorum, & ad exhibendum *d. §. 6. ff. eod.* Competit autem hoc interdictum ei, qui tunc cùm dejiceretur possidebat *l. 1. §. 23. ff. eod.* puta de solo, area aut ædificio *l. 1. §. 3. ff. eod.* sive clam vi aut precariò possideat *§. 6. Instit. de Interd.* sive naturaliter sive civiliter *l. 1. §. 9. ff. eod.* sive corpore aut animo *l. 1. §. 24. ff. eod.* Datur itaque hoc interdictum prædoni, qui ab alio vi possidet, si vicissim ab alio extraneo vi dejiciatur *l. 1. §. 30. ff. eod.* Hùc quadrat ex jur. Suec. *c. 10. dråpm. medh wilita 22. Nu ån någor råner dråparin af them som han i handom hafwer: Ehen som thet gör/han hafwer brutit Konungz Edzöre.* Hinc vitiosa possessio adversus extraneos prodesse dicitur *l. fin. ff. de A. v. A. P.* nec cogitur restituere, nisi intentionem suam implenti *l. 28. C. de R. V.* An verò competat eidem, quando contra dominum agit disquiri solet? Quod *Schneid. §. 6. Instit. de Interd. n. 23.* affirmare videtur ductus *l. 7. C. ad leg. Jul. de vi publ.* Verum pro hujus decisione distinguendum putant Dd. inter prædonem manifestum & non manifestum. Illi non posse competere ajunt; quia in tali casu dominus spoliatus jus proprietatis habet; prædo verò id juris quoad possessionem; hinc dicitur dolo agere, dum possessionem mox reddendam petit *l. 173. §. 3. ff. de R. J. l. 2. §. 5. ff.*

§. ff. de dol. mal. & metus except. Conf. l. 8. ff. eod. Huic verò se-
non manifesto competere statuunt; quo sensu d. l. 7. C. ad leg.
jul. de vi pub. cum l. pen. §. 2. C. de prescript. 30. amor. & l. 7. C. un-
de vi exaudiendam dicit Dn. Hahn. in observ. ad Wesemb. tit. de vi
& vi arm. n. 12. p. 598 Vid. etiam Bachov. ad Treutl. Vol. 2. Disput.
25. thes. lit. C. Ubi etiam 6. objectionib. satisfacit. 2. Emphyteutæ
& Vafallo, quippe qui naturaliter possident l. 1. §. 9. ff. de vi & vi
arm. 3. Usufructuario l. 3. §. 13. ff. eod. 4. Heredi cœterisq; successori-
bus l. 1. §. 44. ff. eod. 5. Non solum dominis colonorū l. fin. ff. eod. sed
etiam ipsis colonis contra emptorem l. 12. ff. eod. quia non ab ipso
emptore, sed à venditore per vim fundus possessus est, cui posses-
sio adempta est l. 18. ff. de vi & vi arm. Datur autem hoc interdictū
ideò, ut possessio restituatur cum omni causa quam habuisset
spoliatus, si dejectus non esset l. 1. §. 4. ff. d. tit. C. unde vi. Quod præ-
tor ita accipiendum dicit, ut sub eodem comprehendantur, non
solum quæ propriæ ejus fuere; sed etiam quæ apud eam deposti-
tæ, vel ei commodatæ, vel pignoratæ, quarumque usum vel u-
sumfructum vel custodiam habuit d. l. 1. §. 33. ff. eod. Potestq;
is qui alium de possessione vi expulit, criminaliter & civiliter
conveniri; inferendo enim vim, Reipub. tranquillitatem turbat
l. 1. §. 2. ff. eod. l. 7. C. ad leg. Jul. de vi pub. Ad servitutes persona-
les hoc interdictum etiam extendi potest l. 3. §. 14. 15. 16. & l. 9. §. 1. ff.
de vi & vi armat. Aliàs possessione spoliatis subvenitur ex l. 5.
l. 6. l. 7. C. unde vi & l. 10. C. eod. l. 1. C. si per vim vel alio mod. abs.
posses. perturb. sit. Prætereà qui rem alicujus habet, tenetur ei
Condictione l. 32. ff. si cert. petat. l. 4. C. eod. Similiter ex con-
dictione triticaria, si de fundo dejectus dominus sit, qui condi-
cat l. 2. ff. de condict. tritic. Insuper ex condictione indebiti, ut si fal-
sò existimans possessionem me tibi debere alicujus rei, tibi tradi-
dissem, condiceré l. 15. §. 1. ff. de Condict. indeb. Ubi Paulus tria exem-
pla recenset per hoc remedium reposcenda. De hisce & aliis
remediis possessionis recuperandæ, quibus authoribus introdu-
cta, quid contineant, pro quibus rebus, cui, contra quem, quam-
diu dentur, quid juris de heredibus, quid quis per hæcce conse-
quatur, quid de rebus ipsis, de damnis, de interesse, de fructibus,
de melioramentis, de extensionibus, cumulationibus & denique
cujus

cujusmodi supplicio, vel ipso jure vel facto judicis violenti inva-
fores, vel alienarum rerum scienter & injustè detentores affici-
antur? consulatur *Menochius in Comment. ad tit. de A. v. A. P.*

SCICILIMENTA:

1. *Vasallus feudum civiliter non possidet.*

Non tantùm prisci Icti, sed etiam neoterici de Vasalli posses-
sione acriter disceptârunt, eò tandem devenientes, ut eidem civi-
lem possessionem attribuere non erubuerint, quos inter etiam
Baldus aliique: quidam eò dilapsi sunt, ut dominum nullatenus
possidere asseverare non dubitârint, in quorum censu est *Fran-*
cis. Connan. 3. Comm. 10. Ibidem. Vasallum tam civiliter quàm
naturaliter possidere asserens: illo modo usumfructum; hoc ve-
rò rem feudalem. Verum quod opinio illa *Baldi*, ut & *Conna-*
ni simpliciter falsa sit, constat vel inde 1. quia possessio illa quam
Vasallus per investituram adipiscitur, proprietatem eidem non
parit 2. *feud. 8. §. quamvis* quippe quæ penes dantem remanet:
ususfructus verò rei illius ita ad accipientem transit in perpetu-
um, ut ille & sui heredes domino fideliter serviant 2. *F. 32. §. hu-*
jus in fin. ei fidelitatem præstando, non pandendo in detrimen-
tum Domini aliis, id quod Dominus sub nomine fidelitatis ei
commisit 2. *f. 5. 6. 7.* 2. Si verò Vasallus domino deservire nolue-
rit, tùm feudo privatur 1. *f. 21.* quod ita accipiendum, si à domino
ei denunciatum fuerit, & ille cùm potuerit, diu steterit, quod ser-
vitium nullum ei fecerit 2. *f. 28. §. adhæc.* Eadem privatio con-
tingit, si beneficium suum inornatè tractaverit, & à domino
admonitus non resipuerit 2. *F. 27. §. 7.* Hinc 3. Sine permissio-
ne domini feudum alienare, in alium extraneum transferendo,
nequit 2. *F. 34. §. Similiter.* idem sancitur constitutione *Lotha-*
rii 2. F. 52. quod *Friderici* lege perpetuò valiturâ confirmatur 2.
F. 55. Idque ob dictam rationem, videlicet dominium proprie-
tatis quod non vasallo, sed domino competit 1. *§. 1. ff. qui satisd.*
cogant. conf. l. 10. §. 3. & l. 49. ff. de A. R. D. Rectius igitur assi-
gnatur ipsi Vasallo possessio naturalis, non tantùm respectu ju-
ris in re, cujus dominium alteri concedere necesse habet, non se-
cus ac precariò rogans, aut pignori rem accipiens opinione do-
mini

mini non possidet *l. 22. §. 1. ff. de pignoz. act.* sed etiam ipsius rei, in ipsum à domino per investituram propriam translata. Unde hanc habet potestatem, ut tanquam dominus possit rem à quolibet possidente sibi quasi vindicare, & si ab alio ejus nomine conveniatur, defensionem opponere *2. F. 8. §. rei autem conf. 2. F. 2.* Hinc investiturâ factâ & fidelitate subsecutâ, omni modo cogitur dominus investitum in vacuum possessionem mittere *2. f. 7. §. fin. 2. f. 26. §. si facta.* Pluribus hanc controversam quæstionem persequitur *Consultiss. Dn. Struvius Exercitat. 12. tb. 1. & seqq. juris Feudalis*, ubi ex veris juris principiis, pro more suo solidè eandem deducit & eruditè declarat.

II. Per servum hereditarium jacente adhuc hereditate, quod ejusdem hereditatis est, non potest heredi acquiri.

Gravis agitur controversia inter Ictos de genuino sensu *l. 1. §. 16. ff. de A. v. A. P.* Quidam enim ut *Accursius, Bartolus Jason & Dd. communiter* statuunt *d. §. exaudiendum* esse de hereditate nondum adita, quo casu servus quem defunctus in sua hereditate reliquit, adhuc hereditarius dicitur, ideoque quod tunc stipulatur acquirit hereditati *l. 61. ff. de A. R. D.* Nam post aditam hereditatem non est hereditarius, sed heredis *l. 10. §. 2. ff. de vulgar. & pupill. substit.* Quo facto non ambigunt, quin per servum talem, qui hereditarius fuit, quodlibet tandem acquiri possit, quod jacente hereditate ipsi non cederet. Nam quam primùm heres eam adiverit, tùm statim eo ipso omniùm rerum dominiùm sibi acquirit *sec. l. 62. ff. de R. 7.* adeò ut de eo per servum amplius acquirendo, frustrâ disquiratur. Nec patet ulla evidens ratio, cur per talem servum, quem per aditionem hereditatis heres pleno jure sibi appropriavit, cujuscunq̃ rei possessio acquiri nequeat. Cùm per unum servum puta donatum, reliquorum possessio obtingere possit *d. §. 16.* Neque parum pro eorundem sententia stabilienda facit id, quod in locis parallelis puta *l. 18. ff. de A. R. D. & l. 43. ff. de Acquir. hered.* fiat mentio partis hereditatis quæ non potest acquiri per talem servum. Atquin de acquisitione partis vel rotius, commodè disputari potest ante aditam hereditatem; nam aditâ hereditate omnium rerum dominiùm heredi

I

quæ-

quæritur, ut de eo per servum ampliùs quærendo frustra disqui-
ratur, Alij verò ut *Castrens. Zasius Duarenus d. §. de servo per*
aditam hereditatem jam acquisito, intellectum volunt. In quo-
rum castra etiam Bachov. Vol. 2. p. m. 292. secesit, mordicus ean-
dem sententiam propugnans. Pro cuius confirmatione præcipuè
dicit facere, quod Ictus quærat, an regula illa longiùs producen-
da sit, puta ad servos plures, legatos, emptos vel donatos? qua-
lem quæstionem dicit non posse habere locum nisi dominio ac-
quisito, ex hac ratione; quia aliàs falsum esset, quod per servum
unum reliquorum possit apprehendi possessio, unde concludit
d. regulam de servo cuius dominium acquisitum, accipiendam
esse. Verum si d. §. ritè perpendatur, apparebit Ictum loqui de
duobus diversis casibus. In priori enim facit mentionem servi
hereditarii, per quem quod ejusdem hereditatis est, ex veterum
sententia, acquiri nequit. In posteriori verò agit de servis, quo-
rum dominium per donationem emptionem & legatum alicui
obvenire potest. Hinc dicit ex his causis veriùs esse, posse ali-
quem per unum reliquorum possessionem acquirere. Quocirca
decisio Icti, non est accipienda de priori; sed posteriori casu, &
per consequens discursus ejus non est frustraneus, multò minus
vitiosus & falsus. Prætereà dicit ita regulam esse de indubitabi-
li, si secundum communem opinionem accipienda esset; quoni-
am constat per eum servum, cuius nec dominium, nec possessio-
nem habemus non acquiri nobis possessionem per l. 1. §. 16. ff. eod.
Verum Jason deducit rationem dubitandi ex l. 28. §. 4. ff. de Sti-
pulat. Serv. Ubi servus hereditarius heredi futuro dicitur posse
stipulari; (licet sit eo tempore ex Proculi sententia extraneus)
quia qui postea heres extiterit, videtur ex mortis tempore defun-
cto successisse, imò adeundo hereditatē, jam tunc à morte, defun-
cto successisse intelligitur l. 54. ff. de acquir. heredit.

III. Rerum hereditariarum possessio desiderat apprehensionem naturalem.

Quæstio non minus elegans quam difficilis hîc examinanda occurrit, quâ quæritur; an rerum hereditariarum possessio ipso jure ad heredes ita transfundatur, ut novâ apprehensione opus non sit ad eam devolvendam? Ubi quoad ipsam proprietatem

tem

rem quidem & dominium, sciendum est hereditatem continuari
 absque ejusmodi apprehensione; ita enim heres in universum
 jus succedere dicitur, quod defunctus habuit *l. 62. ff. de R. I.* hinc
 sui heredes vivo adhuc patre quodammodo domini existiman-
 tur *§. 2. Inst. de hered. qualit. & different. l. 11. ff. de liber. & posth.*
 Verum quoad possessionis acquisitionem, dicendum omnino
 eandem ad heredes non transire sine apprehensione corporali *l.*
23. l. 30. §. 5. ff. de A. v. A. P. non enim adipiscimur possessionem
 nudo animo *l. 4. C. de A. v. A. P.* sed animo & corpore simul *l. 3.*
§. 1. l. 8. ff. de A. v. A. P. nec potest transmitti à parte defuncti; si-
 quidem animus quo possessio retinetur *l. 3. §. 7. l. 6. §. fin. ff. de A.*
v. A. P. morte tollitur *l. 4. ff. locat.* neque à parte hereditatis,
 quippe quæ in heredem id tantum transfundit, quod est ejusdem
 hereditatis *l. 1. §. 15. ff. si quis testam. lib. esse juss. & c.* possessio ve-
 rò non est hereditatis *d. l. 1. §. 15.* proinde absque novâ quadam
 apprehensione transmissibilis non est. Non obstat quod in *d. l.*
23. ff. de A. v. A. P. mentio fiat aditionis hereditatis, quod extra-
 neos potissimum concernere videtur, siquidem sui heredes non
 dicuntur adire hereditatem, sed potius se eidem immiscere *l. 3. §.*
fin. l. 4. ex quib. caus. in possess. eat. §. 5. Instit. de hered. qualit. &
differ. Unde quidam concludunt, possessionem in suum heredem
 immediatè continuari. Non inquam obstat; nam vox aditio-
 nis latè accepta, etiam ad suos heredes extendi potest, ob ratio-
 nem antea allatam, quæ utrobiq; procedit tam in suo herede,
 quam extraneo suadens apprehensionem necessariam esse. Ubi ve-
 rò ratio eadem, ibi jus idem esse debet arg. *l. 3. C. de pec. constit. &*
arg. l. 32. ff. ad leg. Aquil. imò differentia inter aditionem & im-
 missionem sæpenumerò videtur confundi *l. 3. C. de jur. deliber.*
 Cum igitur lex non distinguat, nec nostrum est distinguere arg.
l. 8. ff. de publ. in rem act. Porro suitas non plus operatur in suo,
 quam aditio in extraneo arg. *l. 15. ff. de Usucap.* At heredes extra-
 nei, ne quidem hereditate aditâ possident *d. l. 23. d. t. E.* nec sui
 heredes ratione & vi suitatis possidebunt. Nec adversatur *l. 1. §.*
44. ff. de vi & vi arm. Ubi dicitur heredibus competere interdi-
 ctum unde vi; quod est remedium recuperandi possessionem
 jam amissam *l. 1. §. 1. ff. d. t. §. 6. Inst. de Interd.* Nam heres non

ntitur eo interdicto lex sua persona; sed ex defuncti; quoniam
actio ista fundatur in bonis defuncti, quæ alius occupaverat, un-
de ab herede utpote juris universi successore rectè institui potest
l. 24. ff. de V. S. l. 37. ff. de Acquir. v. Omitt. hered. Neque refra-
gatur *l. 30. ff. ex quib. caus. major.* Ubi dicitur possessio defuncti
quasi juncta ad heredem descendere. Nam d. l. loquitur de effe-
ctu possessionis puta usucapione, quæ propriè compleri dicitur;
vacuum enim tempus quod ante aditam hereditatem, vel post
aditam intercescit, ad usucapionem heredi procedit *l. 31. §. 5. ff.*
de Usucap. Conf. l. 40. ff. eod. Idque jure singulari receptum esse
dicitur, ut jacente hereditate, cæpta per defunctum usuca-
pio procedat *l. 44. §. 3. ff. eod. l. 2. §. 1. ff. pro empt.* si medio tem-
pore possessio à nemine occupata sit *l. 13. §. 4. ff. de A. v. A. P. l.*
20. ff. de Usucap. Conf. l. 6. §. 2. ff. pro empt. Sed excipere solent
quidam contra dictam explicationem, dicentes Ictum loqui in
d. l. 30. ff. d. t. de possessione; non verò de usucapione, moti *l. 2.*
C. de Usucap. pro hered. Ubi Dioclet. & Maximimus Imp. di-
cunt nihil posse usucapi pro herede, suis heredibus existentibus.
Verum ad istam legem responderi solet, quod suis heredibus exi-
stentibus nihil possit pro herede usucapi ab herede extraneo;
quamdiu enim sui heredes in vivis sunt, non potest ullus alius
extraneus pro herede usucapere, cum statim ipso jure heredes
existant *l. 14. ff. de suis & legit. hered.* & quanquam à significa-
tione verborum facilè non sit recedendum *l. 69. ff. de legat. 3.* ta-
men verba sunt explicanda secundum subjectam materiam, ita
ut non attendatur tantum quid scriptum dictumve sit; sed etiam
quâ mente quid dicatur *l. 19. ff. ad exhibend.* Nam leges scire,
non est verba earum tenere; sed vim ac potestatem *l. 17. ff. de le-
gib.* De jure Suecano videtur etiam ejusmodi apprehensio re-
quiri *C. 18. §. 2. Ersdab. S. 1. Råst. al arfwet stånda swå långe att
han komber som årftwa skall.* Aliàs de hac contrversia vid. *Arum.
Exerc. Just. 10. in Coroll. Gædd. ad l. 24. ff. de V. S. Hunn. lib. 2. var. resol.
jur. civ. tract. 5. q. 28. p. m. 445. & seqq. Harpp. tom. 3. p. m. 141. & seqq.*
Item Excell. Dn. Præses in Συναγωγία *suitatis* singulari artifi-
cio elaboratâ, ubi ad argumenta contraria etiam sufficienter re-
spondet, prout thesis 21. luculenter edocet. Potest autem illa
appre-

apprehensio fieri dupliciter. 1. Per edictum prætoris. 2. Per
Constitutiones Impp. Inde duæ emergunt species; quarum una
interdictum quorum bonorum: altera verò quod legatorum.
De quibus in thes. 27. breviter actum. Hinc itidem duo reme-
diorum acquirendæ possessionis modi nascuntur, quorum pri-
mum exhibet Justinianus *l. 3. C. de Edicto Divi Adrian. tollendo.*
Ubi heres institutus aut ex asse aut ex parte, ostenso testamento
non cancellato nec abolito, neque aliàs vitiato iudici compe-
tenti, legitimis testium numeris vallatus mittitur in possessio-
nem earum rerum, quæ testatoris mortis tempore fuerunt, nec
legitimè ab alio detinentur, quam testificatione publicarum
personarum accipiet. Et quamvis constitutio hæc loquatur in-
definitè de herede; tamen de suo etiam intelligi debet; cùm in-
iis quæ sui naturâ ad heredes non sunt transitoria, heredis ap-
pellatione tam suus quàm extraneus contineatur. Bart ad *l. 29.*
ff. de lib. & posthum. Secundum verò suppeditant Severus & An-
toninus Impp. *l. 3. C. de pignor.* Ubi creditores pecuniâ sibi non
redditâ, ex lege conventionis propriâ autoritate possessionem
ingredientes, vim facere non dicuntur, attamen præfidis autho-
ritate possessionem adipisci debent: hinc tutiùs quis facere dicitur,
si prius prætorem adiërit *l. 7. §. 1. ff. de reb. eor. qui sub. tutela & c.*
omnia enim officio iudicis celebrari oportet *l. 7. §. 3. in fin. ff.*
quod vi aut clam.

*IV. Extra causam peculiarem, possessio dominis igno-
rantibus non acquiritur per servum.*

In thes. 18. dictum est earum rerum quas servi peculiariter
tenent, possessionem nobis etiam ignorantibus acquiri. Idque
probatum præter alias leges ibidem allegatas, etiam per *l. 44. §. 1.*
ff. de A. v. A. P. Ubi Papinianus clarè id demonstrat inquires
notanter 1. utilitatis causâ jure singulari id receptum esse 2. ra-
tionem assignans, ne cogerentur domini per momenta, species
& causas peculiorum inquirere. 3. à contrario illustrans; si au-
tem non ex peculiari causâ quærat aliquid, cùm scientiam qui-
dem domini necessariâ esse, sed corpore servi possessionem quæ-
si. Quod tamen Icti refellere conantur, quos inter etiam *insti-*

gnis ille Cujacius lib. 24. Observat. c. 9. volens indistinctè & ex omni causa per servos possessionem ignorantem acquiri motus generalitate textuum sc. l. 34. §. fin. ff. de A. v. A. P. & l. 31. §. 3. ff. de Usucap. Verum ad d. l. 34. §. 1. responderi solet, in jure Romano frequentissimum esse, ut aliquid uno in loco simpliciter affirmetur, quod in alio limitatur. Unde dicit Paulus l. 26. ff. de legib. non esse novum, ut priores leges ad posteriores trahantur. Proinde d. l. 34. indistinctè loquens restringenda est ex l. 44. §. 1. ff. de A. v. A. P. ad res ex causa non peculiari acquisite; est enim jure singulari receptum, ut per servum dominis ignorantibus ex causa peculiari acquiratur; quod autem jure singulari receptum est, id non debet produci ad consequentia l. 14. ff. de legib. l. 141. ff. de R. 7. Similiter ad d. l. 31. §. 3. ff. de Usucap. Ubi Ictus loquitur: Si servus meus vel filius peculiari, vel etiam meo nomine quid teneat, ut ego per eum ignorans possideam, vel etiam usucapiam, Dd. respondere solent dicentes in d. l. exprimi duo diversa subjecta res nempe peculiari, & res quas servus nomine domini tenet: duo itidem recenserunt prædicata, possidere ignorantem & per servum usucapere: quorum prius spectat res peculiari; posterius verò concernit res nomine domini possessas. Est igitur hic sensus legis: si servus meus vel filius peculiari vel meo nomine quid teneat, ut ego per illum rem peculiarem ignorans possideam, vel rem quã meo nomine tenebat usucapiam. Scribit enim Celsus dominum ignorantem, possessionem illam posse usucapere, quam servus peculiari nomine adipiscitur; ad eam verò quæ non peculiari nomine acquiritur scientiam ejus, qui vult usucapere, requiri l. 2. §. 11. ff. pro empt. Conf. l. 8. l. 47. ff. de Usucap. Nec adversatur l. 49. §. 2. ff. de A. v. A. P. Unde quidam concludunt, ex re etiam non peculiari possessionem ignorantem domino acquiri; quoniam per præcuratorem ignorantem generaliter in d. l. acquiri dicitur. Nam ei initio demandata est rerum administratio, unde perpetuo scienti domino acquirere dicitur, licet ipso puncto apprehensæ possessionis non concurrat ejus scientia. Neque refragatur §. 3. Inst. per quas pers. cuiq; acquir. vers. non solum autem. Nam d. vers. ex aliis locis explicandus est, ita ut possessio cujuscunque rei per servum juxta d. §. nobis quidem acquiri-

acquiratur; verum scientibus ex causa non peculiari secundum
d. l. 44. §. 1. ff. de A. v. A. P. & alias in tb. 18. expressas; aliàs enim
aperta antinomia hinc sequeretur, quam Dd. vitandam esse autu-
mant, usque dum leges aptè conciliari & in concordiam redigi
possint. Plura de hac controversia qui videre avert, adeat *Bachov.*
Vol. 2. Disput. 21. p. m. 294. & seqq. Hillig. c. 8. lib. 5. lit. C. Hunn.
lib. 2. var. resolut. jur. civ. tract. 4. quæst. 19. A quo Harpp. tom. 2.
p. m. 636.

V. Definitioni possessionis, non debet inseri res non pro-
hibitæ.

Licet *Bartolus* voces istas suæ definitioni annexerit; tamen
ab aliis non immeritò omittuntur; nam ut res prohibeatur pos-
sideri, ipsam possessionis essentiam quâ talem per se non concer-
nit, sed per accidens aliunde eidem accedit. Cæterùm illa con-
ditio tacitè semper inesse debet *arg. l. 11. §. 1. ff. de muner. unde*
præsupponitur talisabilitas rerum, quæ dispositioni juris non
repugnat, quâ res hominum commerciis exemptæ possideri ne-
queunt *l. 83. §. 5. ff. de V. O. § 2. Instit. de inutilib. Stipul. l. 6. ff. de*
contrab. empt. Huc accedit & illud, quod nec in definitione testa-
menti addatur, *de quo disponere quis non prohibetur.* Vid. *Schneid.*
§. 5. Inst. de Interd. n. 14. Hillig. lib. 5. c. 6. lit. P.

M A N T I S S A,

Jus Romanum in Regno Sueogotico habet usum.

Quatenus jus Romanum à Legislatoris autoritate depen-
det, eatenus illud non magis Regni Sueogothici incolas ad obe-
dientiam adstringit, quàm jus Sueticum Imperio Romano subje-
ctos. Verum quia continet explicationes juris naturalis æqui-
tate vestitas, dictamini rectæ rationis conformes, rerum judica-
rum exemplis comprobatas, longoque usu clariores redditas;
quibus probè declaratis, non levis datur ansa studiosæ juventuti
jurisprudentiæ fontes adeundi, indeque solidam juris notitiam
hauriendi. Ideò illud jus à Suecis æquè ac ab aliis exteris cul-
tioribus Europæ gentibus acceptatur. Quod enim ratio natu-
ralis inter omnes homines constituit, id apud omnes peræquè
custoditur *l. 9. ff. de just. & jur.* In causarum verò decisionibus
illis

illis in casibus, qui in legibus Suecanis non sunt expressi, non enim omnes articuli sigillatim legibus comprehendi possunt *l. 12. ff. de leg. judicis arbitrio relinquitur pœna decernenda, & si deprehenderit eandem in legibus Civilibus sancitam, potest (teste Virò Magnifico & Nobilissimo Dn. Andrea Gyllenkloo ante hac Professore Upsaliensi Celeberrimo; nunc Regio Secretario eminentissimo, in erudita quadam Dissertatione de prudentiâ legislatoriâ) ad casum propositum, ex judicii sui dexteritate talem pœnam applicare eaque cautè uti, non quidem ideò, ac si valor istarum legum à publica sanctione promanans ibidem vigeret; sed quia rationi & æquitati istæ leges congruunt. Prætereà cernitur ejus usus in præceptorum juris definitionibus, distinctionibus aliisque terminis, quos sibi familiares reddit studiosa juvenus, ut in diversis negotiis, suo tempore explicandis, eosdem utiliter usurpare, & in usum suum oportunè transferre possit. Hisce fortassis & aliis longè prægnantibus rationibus, inclyti Regni Suegothici Summus Magistratus motus & adductus est, ut unà cum jure patrio jus Romanum, juventuti in Academiis publicè proponi, & jus Suecanum cum eodem conferri curaret. Qua de re videantur *περὲν λέγόμενα* ad Synopsin juris Dn. Loccenii Icti, Historici ac Oratoris Clarissimi, & de Republica literaria in Regno Suegothico optimè meriti.*

Σφάλματα quæ præter spem irreperunt sic corrigantur:

Thef. 1. lin. 5. pro 16. ponantur 13. 2. 29. Ubi debitor, ibi legatur creditor. 4. 76. refutant. 7. 36. jure & l. 67. expungatur de. 8. 9. dicit & l. 49. domino. 10. 12. civilis. & 25. possessionem. 12 15. accidit & 24. ingreditur. 13. 17. 18. 19. om. 18. 31. dominio. 22. 15. à Icto. l. 23. pro 31. 35. l. 25. deleatur e. & l. Ult. leg. 35. 27. 14. interdictum. 29. restituerit & debet ibidem. 28. 27. leg. 21. 29. l. ult. pro suis leg. ejus. 30. 8. insistere. 32. 1. penitiùs. Cetera leviora & circa interpunctionem ac distinctionum notas errata; candidus lector ipse emendabit & benignè excusabit.

SOLI DEO GLORIA.

A 54567

ULB Halle 3
003 637 700

f

sb.

n

VD 17

BENEDICENTE DEO!
DISSERTATIO LEGALIS
DE

ESSENTIA

POSSESSIONIS,

ACCEDENTE SUFFRAGIO

*Magnifici & Nobilissimi Jctorum Ordinis in
celebri ad Salam Athenæo*

DIRIGENTE

VIRO

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO ET CON-
SULTISSIMO

DN. ERNESTO FRIDERICO

SCHRÖTERO, J.U.D. PROFESSORE

PUBL. CELEBERRIMO, CONSILIARIO SAXO-

NICO SPECTATISSIMO, FACULTATIS JURIDICÆ ET SCABINATUS ASSESSORE

DIGNISSIMO,

Præceptore, Fautore & Hospite jugiter colendo,

Eruditorum censura subjecta

In Themisterio Jctorum

M. MICHAELE WISIO,

ABOA-FINLANDO.

Die 15. Octobris

ANNI M DC LIII.

JENÆ, CHARACTERE NISIANO.

